

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

MAJAKAS

The organ of the
ESTHONIAN
section of I. S. H.

ISH (Merimeeste ja Sadamatöölise
Internatsionaali)
EESTI SEKTSIOONI HÄÄLEKANDJA

NR. 27
1 9 3 5

Tänavune 1. Mai — pöörangu- aja tähis töölisliikumises

Aasta kümneid on töölisklass pühitsenud rewolutsioonilist võitluspüha — 1. maid, kuid kunagi warem pole töörahwa ühisjõu demonstreerimine olnud nii aktuaalne kui praegu.

Walusad kogemused wiimase aja fashismi pealetungidest kinnitawad päwaselge tõsiasi, et töölisklassi kaotused on tulnud tema killustatud olekust.

Werine fashism wõis pukki tulla ainult sellepärast Saksamaal, Austrias, Eesti j. m, et töörahwas ei rakendanud kogu oma ühendatud jõudu reaktsiooni vastu wõitlemiseks. Ka palkade allalöömised, wallandamised, wäljakurnamise üleskruwimine jne, wõisid ainult sellepärast teoks tulla, et puudus töörahwa ühine wäljastumine, et kurnajasklass kasutas oma huwides ametiühisuste killustatud olekut.

Sellest raskest puudusest arusaamine ja hulkade loomusunnilik tung töörahwa ühisele wõitlusrindele — see ongi suur otsustaw pöörang praegusaja töölisliikumises, mis tähe all sünnib käesolewa 1. mai pühitsemine.

Tagasiwaadates wiimasele aastale, wõib konstateerida suuri wõite selles proletariaadi wõitlusjõudude ühendamise liikumises kogu maailmlises ulatuses.

Need olid Kalifornia sadamatöölised ja Ameerika merimehed ning tekstiiltöölised, kes just sellepärast olid nii wõitluswõimelised, et nad wõitlesid ühiselt, ühiswõitlusrinde alusel.

Need olid Prantsuse töölised, kes ühiselt tagasi löid esimesed fashismi pealetungid ja kes edukalt on kõwendanud endi seisukohti kurnajate vastu ühise wõitlusrinde loomisega paljude reformistlikkude ja rewolutsiooniliste töölisorganisatsioonide wahel.

Need olid Inglise töölised, kes sundisid ühiste wäljastumistega walitsust tagasi wõtma tööta tööliste õiguste kärpimise seaduse.

Need on Saksa kommunistlikud ja sotsialistlikud töölised, kes on kokkuleppinud ühiseks koostööks waba ametiühingute uuesti organiseerimiseks.

Need on Austria ja Hispaania töölised, kes streikides ja sõjariistus wäljastumistes on loonud ühise wäerinna kapitali ja fashismi vastu.

Need olid lõpuks Pärnu sadamatöölised, kes waatamata terrorile ja sotsninaameste weesegamisele, ühiselt streikides kätte wõitsid palgakõrgenduse, tööaja lühendamise jne.

Tänavune 1. mai on selle töörahwa ühise wäerinna liikumise edaspidiseks sõjakaks

üleskutsepäewaks. Ta on kaugeleulataw werstapost tänapäewa töölisliikumise pööranguajal. Ta on seda sellepärast, et praegune silmapilk nõuab kõige suuremat töörahwa jõudude koondamist, kõige tihedamat ühiswäerinna loomist kõigi kurnatute ja rõhutute wahel.

Miks? — Aga sellepärast et metsikud kapitali pealetungid jätkuwad, fashism teostab järjest jõhkramaid tormijookse töörahwale, imperialistlikud, sõja sütitajad ahwardwad iga minut uut maailma tulekahju lahti lüüa. Kõige selle vastu on ainult üks abinõu — töörahwa ühine wõitlus.

Sellepärast tegi Punane Ametiühingute Internatsionaal ettepaneku reformistlikule Amsterdami Ametiühingute Internatsionaalile ühiselt läbiwiia tänavu aasta 1. mai demonstratsioone ja wõtta tõsiselt päwakorrale ametiühisuste ühtsuse jaluleseadmine, mis kaotaks senise kahjuliku, killustatud oleku wõitluses kapitali ja fashismi vastu.

Selle ettepaneku lükkasid küll kollased Amsterdami Internatsionaali härrasjuhid häbematuult tagasi, kuid töölishulgad ei lase sellest end heidutada. Nad haarawad üle härrasjuhtide peade ühiswõitlusrinde ettepanekust kinni. Prantsusmaal, Austrias, Hispaanias j. m. on paljudes kohtades tänavu aasta ühised mai demonstratsioonid mille, peahüüdsõnaks on:

Mida tugewam ühtlus, seda tagajärjerikkam wõitlus!

Ühiswõitlusrinde alusel kutsub ka Merimeeste ja Sadamatööliste Internatsionaal — ISH kõiki merimehi ja sadamatöölisi ühiselt 1-mai meeleawaldustele järgmiste hüüdsõnade all:

*Lööme tagasi iga laewanduskapitali pealetungi!
Wõitleme palgatõstmise, 8-tunnilise tööpäewa, täis meeskondade eest! Nõuame töötaoleku puhul toetust!*

Kuulutame sõja militariseerimise katsete ja fashistliku terrori vastu!

*Nõuame ühinemise ja streigiwabadust!
Nõuame kõigi proletaarse poliitwangide wabastamist — eestotsas Hamburgi sadamatöölise ja Saksa proletariaadi juhi Thälmanniga!*

Meie wõitleme sõja provokatsiooni vastu! Meie takistame sõjavarustuse wedu, eriti Saksamaale, Jaapani, ja Itaaliasse!

Meie wõitleme merimeeste ja sadamatööliste ühise wõitlusrinde teostamise ja ametiühingulise ühtsuse jaluleseadmise eest!

Need wõitlushüüdsõnad on ka Eesti merimeeste ja sadamatööliste wõitlushüüdsõnad.

Elagu wõitlus nende läbiwiimise eest!

Klassiteadlik merimees, astu
ISH liikmeks

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

MAJAKAS

No. 27

Mai 1935

ISH (Merimeeste ja Sadamatöölise Internatsionaali)
Eesti sektsiooni häälekandja

Rotterdam,
7 a Willemskade
Die Estnische Sektion
der ISH. — „Majakas“

Rotterdam,
7 a Willemskade
The Esthonian Section
of ISH — „Majakas“

Üksinumbri hind
25 senti.

Palkade tõstmine - wõimalik! üleskutsed

Seltsimehed merimehed!

Laewasõidu hooaja algul on Eesti merimeeste palgaküsimus jälle päewakorral. Laewaomanikud omalt poolt otsustasid aasta peakoosolekul jätta merimeeste palgad endiseks. Nad otsustasid seda samal ajal kui koosolek kinnitas, et laewanduse tulud on kaswanud, et prahihinnad on 1934 a. tõusnud 2—3 %, et kõik eesti laewad aasta läbi olid küllaldases töökoormatuses ja juba 1935 a. peale soodsalt prahitud.

See oli uus tõendus laewaomanikkudelt, et kurnajad ise wabatahtlikult kunagi tööliste palku tõstma ei hakka, et nad oma Iubadust ei täida — prahihindade tõusuga palku tõsta — nagu nad viimasel palgarõwimisel seda ise Iubasid.

Sõna on nüüd merimeestel. — Kas rahule jääda seniste palkadega wõi nõuda palga ja töötingimuste parandamist.

Pole vähematki kahtlust, et ülemaailma kuulsad eesti merimeeste kulipalgad nõuawad hädatarwilikku parandamist. *See olukord ei tohi edasi kesta, kus eesti merimees peab orjama 12—18 tundi päewas — ilma laewasõõgita ja poolwühema rahapalgaga kui saawad inglise ja skandinaawia klassiwennad, rääkimata wastawast ületunnitasust.* See on olukord, kus wäljakurnamine ja töökoorem on tapwalt üleskruwitud — küll wallandamiste, kapitalistliku ratsionaliseerimise ja teiste abinõudega kriisi raskuste merimeeste õlgadele weeretamisega. Samal ajal puudub merimeestel tööpuuduse vastu kinnitamine, igasugune toetus tööta oleku puhul, täielik sotsiaalkindlustus jne.

Ebaõiged ja kunstlikult ülespuhutud kroonu statistikal põhjenewad need tõendused, millega laewaomanikud wäidawad, nagu oleks merimeeste

palk isegi tõusnud elumaksumuse indeksi langetamisega 2 wiimase aasta jooksul 7 %. See pole juba sellepärast õige, et nimetatud ajal teostati kroonikursi allalõõmine, mis tõstis elukallidust ja annab tänapäewani eriti merimeestele walusalt tunda. — Sest paljud hädatarwilikud ostud tehakse wälismaal ja nende eest peab 35 % odawama eesti krooniga maksma.

Samal ajal pole kellegi saladus, et laewaprunitele maksetakse prahihinnad wäliswaluutas, mille müümisel eesti pankades nad saawad 35 % enam eesti kroone kui warem. Üksi 1. aastal aeti kr. kombel kokku wäliswaluutat ligi 10 000 000 kr. eest.

Kas see pole kõwa teenistus! On tõsiasi, et laewaomanikkude kasuprotsent ulatab praegu kohati 55 %-ni. Üksi 10 uue laewa ostmise käesolewa aasta esimese 3 kuu jooksul kinnitab, et laewandus on see profiidiiallikas, kuhu kapitalistid wõidu omi summe paigutawad.

Sarnaste laewaomanikkude sissetulekute juures on merimeeste reaalpaga tõstmise mitte ükski wõimalik, waid otse möödapääsmatu. Kuid selge on ka, et ilma merimeeste endi nõudmiseta mingit palgatõstmist ei tule. Laewaomanikud ise kinnitasid, et palgaolud sellepärast wana wiisi jääwad, et laewaomanikkude ja merimeeste wahel „traditsiooniline rahu“ walitsewat, et polewat ülestõtetud nõudmisi ega tekkinud konflikte.

Sellest peawad merimehed kindla järelduse tegema ja aktiivselt palganõudmise päewakorrade wõtma. *Nad peawad näitama, et neil on nõudmisi, et see „rahu“, mis pidawat laewanduses walitsema, ei tähenda merimeeste rahulolemist näljapalkadega.*

Käesolewa laewasõidu hooaja algus on palga-

nõudmise ülestõstmiseks kõige soodsam aeg. Praegu, kus asutatud kütjate ja dekimeeste üldühing, ei puudu ka organisatsiooniliselt eeldused edukaks palga tõstmise nõudmisega väljatulemiseks — kui uus E. Merimeeste ühing tõeliselt tahab merimeeste huwide eest wõidelda.

Meie arwates on praegu täiesti wõimalik järgmiste nõudmiste ülesseadmine ja nende läbiwiimise eest wõitluse korraldamine.

1) Laewasöök praegusele rahapalgale lisaks — kindlate toitwate normide alusel ja meeskonna enda kontrolli all. Selle poolt on merimehed hääletanud ja selle nõude läbiwiimine on seega kohustuslik.

2) 8-tunnilise tööpäewa maksmapanemine. Iga sellest üleulatawa töötunni eest kõrgendatud ületunnitasu.

3) Kollektiivlepingu maksmapanemine, mis määrab kindlaks palga, toidunormid, töökohustused jne.

4) Tööta merimeestele wiibimata toetuse andmine, nii sise kui wälismaal ja alalise tööpuuduse wastu kindlustamise sisseadmise nõudmine riigi ja laewaomanikkude kulul.

Need on kõige algelisemad, kõige hädatarwilikumad merimeeste nõudmised, mille teostamine on täielikult wõimalik, kui merimehed aktiivselt ja ühiselt nende kättewõitmiseks väljaastuwad. Sellepärast kutsume kõiki merimehi ja nende organisatsioone, eriti aga E. Merimeeste ühingat siin ettetoodud nõudekawa alusel palganõudmise küsimust arutusele wõtma ja selle läbiwiimiseks ühiseid samme astuma merimeeste ühise wõitlusrinda alusel. Laewaomanikkudele on tarwis näidata, et nende nõudmiste seljataga seisab kogu Eesti merimeeskond.

Pidage selleks igal laewal ja sadamas nõupidamisi, arutage meie palganõudekawa läbi ja nõudke oma ühingutelt palganõudmise päewakorrale wõtmist ja selleks koosolekute kokkukutsumist. Walige tegewuskomiteed.

ISH Eesti sektsioon toetab omalt poolt kõigi jõu ja abinõudega iga vähematki merimeeste algatust wõitluseks palgaolude parandamise eest.

Elagu eesti merimeeste palgawõitlus!

Rotterdam Aprillis 1935 a.

ISH Eesti sektsioon.

Eesti merimehel on kõige wiletsam palk Euroopas

Alati, kui eesti merimehed on palgatõstmist nõudnud, pistawad laewaomanikud lõugama, et see olewat laewääride pankrotti ajamine. Nende wäljaminekud olewat sedawõrd suured, et pidawat niigi laewadele kõrwale maksuma.

Kuidas aga tegelikult laewääride puudujääkidega lood seisawad, seda selgitab siinkohal äratoodud wõrdlew palganormide tabel, mis on kokku seatud täiesti usalduswäärsel andmetel ja mis tõendab, et eesti laewaomanikud panewad hiiglasumme kokku eesti merimeestele poole vähemat palka makstes kui enamuse teiste Euroopa maade laewäärid maksawad.

Madrase palk.

(üंबरarwatud eesti kroonideks).

Hollandi madrus...	201	e. kr.	} Kõigil on Peale rahapalga veel prii laewasöök ja prants. laewades j. m. ka igapäew wein.
inglise	...146	—	
saksa	...149	—	
prantsuse	...141	—	
rootsi	...133	—	
norra	...131	—	
daani	...128	—	
italia	...125	—	
kreeka	... 68	—	
soome	... 67	—	
eesti	... 86	—	—Ilma laewasöögita.

Et läti ja soome merimehed saawad laewasöögi, siis on eesti merimehe reaalpalk kõige wiimasel kohal Euroopas.

Kas on sellest wõrdlusest weel paremat tõendust tarwis, et näha kuiwõrd narune kulipalk on eesti merimehel ja kui alatu wale on eesti laewaomanikkude kisa puudujääkidest. Kui teiste maade laewaparanid maksawad oma merimeestele poole kõrgemat palka ja teeniwad seal juures weel tubli puhtakasu summa (1. a. mitmed ingl., skandinaawia j. t. laewäärid jagasid 20 % diwidenti, mida ametlikult ajalehtedes kuulutati), miks siis eesti laewaparanid puudujääkidega peawad töötama! Ükski kapitalist ei teotse ilma puhtakasu saamiseta, see on päewaselge. Ka eesti Bergmannid ja Tiidemanid tõestasid seda hiljuti oma saatkonna saatmisega Toompeale, kes seal Pätsule selle eest wiirukit ja mirri suitsetasid, et fashistlik diktaator neid ali aidanud ja toetanud ning, et nende nisu nüüd uhkelt lokkab.

Merimehed, küllalt on orjamisest kulipalga eest! Nõuame ka endile õiglast töötasu! Laewasöök lisaks senisele rahapalgale!

**Meie nõudmine on:
laewasöök rahapalgale lisaks!**

13 käsku ISH liikmetele ja poolehoidjatele

Tegewusse!

Waatamata surwele ja tagakiusamisele, kaswab Eesti merimeeskonnas rewolutsiooniline meeleolu ja ühes sellega ka ISH liikmete arw. Mitte üksi laewadel ega sadamates, waid ka wälismaal, tööta merimeeste hulgas on ISH-l juba koguke liikmeid ja poolehoidjaid. Ei saa salata ka teatud töö tulemusi, nagu laialise „Majaka“ kaastöölise wõrgu tegewus, mitmesuguste osaliste nõudmiste algatamine kohtadel jne. Kuid nende olewate rewolutsiooniliste jõudude tegewusse rakendamine pole sündinud weel sajabrotsendiliselt. Merimehe liikuma elukutse tõttu on side paljude liikmetega lonkaw ega pole sageli teada, kus mees asub ja mis teeb. Ka hoiab üka osa nähtawasti üleliigse poliitilise tagakiusamise kartusel aktiivsemast tegewusest eemale.

See olukord pole rewolutsioonilises ametiühingu liikumises loomulik, eriti praegusel terawal kapitali ja fashismi pealetungi ajajärgul, mis seab üles weetranspordi proletariaadile eriti suured ülesanded. Pole küllalt, et üks wõi teine merimees on kunagi ISH liikmeks astunud, kui ta tegelikult midagi liikumise heaks ei tee. Paljas passiivne mõttes poolehoid ei aita palganõudmist edasi wiia, ei ühinguid puhastada ega kõige wäiksematki kohapealset nõudmist läbiwiia kui puudub aktiivne mõtete taostamise püüd.

Sellepärast, kõik ISH liikmed ja poolehoidjad, esimestesse ridadesse wõitluseks weetranspordi tööliste raske olukorra parandamise ja ISH seisukohtade läbiwiimise eest. Meie ametiühisusline liikumine ei ole illegalne liikumine, mille seisukohtadega ei wõiks awalikult wälja tulla. Küllalt leidub worme ja tööwiise, kuidas saab wäga palju ärateha, niihästi organisatsioonilistes küsimustes kui ka nõudmiste esitamises ja palgawõitluse korraldamiseks.

Anname siin kohal kõigile ISH liikmetele ja poolehoidjatele järgmised ülesanded ja kohusud:

1). **Pea järjekindlalt sidet ISH eesti seksiooniga, teata oma praegune töökoht ja elujärg ning informeerige igast oma elumuutusest ja töökoha wahetusest. Hea tahtmise juures leiab iga merimees wõimalusi kirjutamiseks ja kirja ärasaatmiseks. (Aadr. Rotterdam, 7**

a. Willemskade 7 a. Interclub. ISH' Estnische Sektion).

2). **Astu tingimata reformistliku ametiühisuse liikmeks.** — Püüa neis organisatsioonides ISH nõudekawa ja seisukohti selgitada ja läbiwiia, arwusta juhatuste mittemidagi tegemist ja sotside lõa otsas tammumist. Nõudke kapo agentide minema kihutamist ühingute juhtiwatelt kohtadelt. Praegusaja aktuaalsema ülesandena wõtke päewakorrade laialise ühiswõitlusrinde loomine ISH wõitlusplatwormi alusel. Nõudke uuelte merimeeste üldliidult energilist tegewust ja kütjate ja dekimeeste tihedat koostööd ühise wõitlusprogrammi alusel. Selleks nõudke sagedasi peakoosolekute kokkukutsumisi, et warakult wõiks alata palgawõitluse ettewalmistus ja saaks kontroll komisjone walida.

3). **Tehke tööd tööta merimeeste seas.** Aida ke tööta merimeestel koosolekuid organiseerida. Wõtke neil koosolekutel wastu nõudmised tööpuuduse wastu kinnitamise läbiwiimiseks, töölewõtmise sisseseadmiseks numbri järjekorras ja tööliste endi kontrolli all. Walige tööta merimeeste esitajad kontroll komisjoni kes hakkawad laewu kontrollima, et neil oleksid täied meeskonnad peal ja iga mees saaks selle palga, missugust tööd ta teeb.

4). **Ole agaramaks wõitluse organiseerijaks klassiwaenlase pealetungide wastu, nii laewal kui sadamas.** Ära hoiä end sabasse, ära seo end libeda wahekorraga juhtkonna wõi laewaparunitega, waid astu iga konflikti, iga osalise nõudmise ja kurnajate ülekohtu puhul teadlikuma ja selgituswõimelisema seltsimehena wälja, kel on meeskonna usaldus ja lugupidamine.

5). **Wõida ISH-le juure uusi rewolutsioonilisi liikmeid.** Selleks, tõsta huwi oma kaastöölise hulgas laewal wõi sadamas ametiühisusliste küsimuste wastu, organiseeri omawahelisi waielusi ja arutlusi reformistlikkude ühingute tegewuse ja ISH seisukohtade üle. Kasuta ära selleks kõige harilikumat lõunawaheaega, kajutis ühes olemist wõi ajalehe lugemist. Igal ajal on wõimalik lihtsa jutuaamisega oma seisukohti ja tõekspidamisi wastu seada kodanlaste ja sotside omale.

Organiseeri ühiseid märgukirju ja proteste ühingutele. Ole laewal rewolutsioonilise opitsiooni juht. Soowita igal ühel kaaslasel, kes ISH poolehoidjaks wõidetud, otsemat teed ka liikmeks astuda. On laewal enam kui üks ISH poolehoidja, siis moodustage grupp ja teatage sellest ISH-le.

6). **Pea ägedat wõitlust prowokatsiooni ja nuhkimise wastu.** Paljasta awalikult kõik laewatuubid ja susijad kui ka kaitsepolitsei agendid, et kõigil oleks teada, kellega tege- mist. Teata neist otsemat teed ka „Majakale“. Kutsu kaaslasi üles nuhkimist paljastama.

7). **Paljasta sõjawarustuse wedu ja tee kõik wõitluseks, et seda takistada.** Teata igast üksikust juhusest wõi kahtlusest sõjamater-jali weo kohta interklubidele ja ISH-le.

8). **Külasta interklubisid igas sadamas,** waata, kas seal on eesti keelne kirjandus kättesaadawalt väljapandud. Wastasel korral informeerige sellest ISH' eesti sektsiooni.

9). **Saada kaastööd „Majakale“ ja soowita ka teisi kirjutama.** Walwa selle eest, et ei oleks ühtegi kurnajate ülekohut, pettust, tagakiusamise fakti, mis mitte „Majakale“ ei teatatakse.

10). **Pea järjekindlalt sammu töölisliiku- mise küsimustega ja arenda ennast töölikir- janduse lugemisega.** Ainult siis wõid sa taga- järjerikkalt meie liikumise kasuks töötada, kui sa oled kursis kõigi päewaküsimustega, kui sa suudad kõik oma töökaaslasele sele- tada ja klassiwaenlase petteseletused ja wõt- ted paljastada.

11). **Lewita „Majakat“ ja töölikirjandust.** Tee kõik omalt poolt et „Majakas“ ja muu töölikirjandus läheks ikka laiematele ja kaugematele töölisteringidele. See on kogu meie asja toetamine.

12). **Maksa korralikult liikmemaks.** See ei ole suur, kõigest 15 senti kuus. Sa wõid selle ära saata kirjalikult ISH eesti sektsiooni nimel (ROTTERDAM, Willemskade 7a), wõi kuskil interklubis isiklikult äraõiendada, kus töötab Balti sektsiooni tööline. Soowitaw on korraga kogu aasta liikmemaks ära õiendada, mis eesti rahas on 1,80 kr. Tööta merimehed teatagu, et nad nii ja nii pika aja jooksul on olnud töötä, siis nende kuude eest liikme- maksu ei tule.

13). **Kõik ISH poolehoidjad, kes seni weel ametlikult pole liikmeks astunud, tehku seda wiiwimata.** Sisseastumismaks on kõigest 35 senti ja kuu liikmemaks 15 senti. Liikmeks astuda wõite igas Interklubis, kus Balti sekt- sioon, aga samuti wõite ka kirjalikult oma sisseastumise soowiawalduse ISH eesti sekt- siooni aadressil (Rotterdam Willemskade 7a) saata. Tööta merimehed on maksust wabad.

Neid kohustusi ei ole palju ega nad ei ole rasked, kuid ainult nende täitmisega muu- tume tugewaks pahempoolseks jõuks, kes suudab endaga arwestama panna niihästi kurnajaid kui ka reformistlike härrasjuhte. Maha passiivus ja ülearune nahahoidlik kartus. Tihedamalt ja üksmeelsemalt ISH punase lipu alla! ISH on ainukene tõsine weetranspordi tööliste wõitluse juht.

Suur wõit N. Liidus merisõidus

Põhja-Jäämere hiigla laewatee awatud!

Hiigla meritee Wladiwostokist Walgernerde on läbi pakase jäälagendikkude ühendatud. Nõukogude Liidu jäälõikaja „Litke“ teostas esimesena maailma ajaloo reisu üheainukese nawigatsiooni ajal Kaugest Idast Läände. See, mis weel ei õnnestunud täielikult kange- laslikul „Tsheljuskini“ ekspeditsioonil, see õnnestus „Litkel“.

See on suur wõit N. Liidu laewanduses ja sotsialistlikus majanduses üldse.

Miks?

Aga sellepärast, et nüüd wõimaldub kõige kaugemaid ja mahajäänumaid N. Liidu maa-

alasad Põhja Siberis ühendada muu N. Liidu osadega. Kauged põhjamaa rahwad, kes tsaari ajal elasad poolmetislikul olukorras, tõmma- takse majanduslikult ja kultuuriliselt N. Liidu sotsialismi ehitawate rahwaste perre. Juba l. a. suwel sõitsid 85 laewa arktikasse, wedades kogusummas 80000 tonni mitmesu- gust kaupa. Kaaria mere metsaweost wõtsid osa 28 laewa, täites üle ootuste metsaweo plaani. Kauge Jakutia Nõukogude auto- noomse wabariigi warustamiseks sõitsid Leena jõesuhu 3 laewa, transporteerides kogusummas 75000 tonni mitmesuguseid majanduslikke tarbeid.

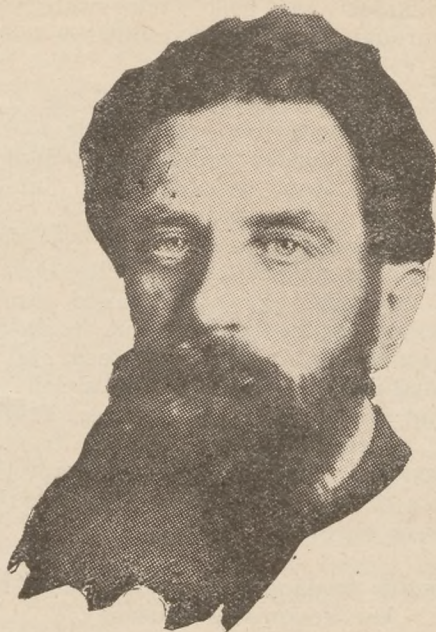
Laewatered edaspidiseks juhtimiseks ja täielikuks väljaarendamiseks asutati laialiste wolitustega Põhjamerete walitsus, kuulsa „Tsheljuskini“ ekspeditsiooni juhi professor O. Schmidtiga eesotsas. Mereteel on juba praegu kasutada 38 polaarjaama, hulk tugewaid arktika lennukaid, kes juba k. a. katsid kogusummas üle 400000 kilometri maad. Peale selle, kuuluvad Põhjamerete walitsuse käsutusse ka mitu tugewat jäälõhkujat ja jäälõikajat.

Leena jõesus walmis hiljuti uus laewaterhas, kus hakatakse Jakuutia Nõukogude wabariigi jaoks ehitama ka jõelaewu. Ka Jenissei ja Obi jõgedel asutati laewaehituse tehased.

Et Kauge Põhja tööstust ja laewasõitu warustada kiwisõega, on alustatud seal ka kiwisõe kaewamisega, mis juba 1935 a. peab andma nii palju süsi, et katta kõik Põhja merete laewasõidu sõetarwed. Tugevasti arendatakse ka põhja wetes kalapüüki ja arktika loomade püüdmist. Kohapealsetele elanikkudele püütakse organiseerida mitmesuguseid majanduslikke tööwõimalusi, et sellega neid sotsialistlikus nõukogude korras kiiresti majanduslikult ja kultuuriliselt wõrdselt tasemele tõsta teiste N. Liidu sotsialismi ehitawate rahwastega.

Kõik seni saawutatud tagajärjed, eriti aga 1934 a. edukas arktika nawigatsiooni plaani täitmine, tõendawad, et Põhja Jäämere tee on täielikult wallutatud ja kõige lähemal ajal ta muudetakse normaalseks laewasõidu teeks.

See näitab weel kord kogu maailmale, et

Professor SCHMIDT

Põhjamerete walitsuse juht, kes sai Nõukogude kangelaseks „Tsheljuskini“ ekspeditsiooni läbiwiimisel.

asi, millega ei tulnud toime tsaari walitsus, mille teostamine sel kujul on üldse wõimata kapitalistlikus majanduses, on wõimalik ainult sotsialistlikus majanduses.

Nõukogude wõim murrab ka walju põhja pakase ja igaweste jääwäljade loodusliku wõimu.

Sotsialismi wundament on kõwa!

N. Liit teel klassideta ühiskonnale.

„Keegi ei saa ümberlükata, et N. Liidus on sotsialistliku ühiskonna wundament pandud ja see on nimelt kõwa wundament“ — Nii kinnitas hiljuti seltsimees Motolow 7. Nõukogude kongressil.

Milles seisab sotsialismi wundamenti tugewus?

Aga kõigepealt, nõukogude wõimu edukalt juhitud rahwamajanduse rekonstrueerimises. Selles on saawutatud wiimastel aastatel 2 ajaloolist suurwõitu. Esiteks, N. Liit on ehitanud omale tugewa tööstuse ja teiseks, on ümbermuutnud endise mahajäänud küla

kolhoosi külaks. Need kaks wõitu on põhjalikult muutnud N. Liidu näo, nad on loonud majandus-tehnilise baasi sotsialistlikule ühiskonnale. Ilma selliselt rahwamajandust rekonstrueerimata, ilma sotsialistliku tööstuse, ilma kolhoosideta ei oleks wõimalik ka edukas sotsialistliku ühiskonna loomine.

Nüüd aga, kus esimese ja teise wiieaasta-plaani aastate jooksul on ehitatud üle 2000 uue hiigla tehase ja ettevõtte, kus suur-tööstuse toodang kaswas 6-e kordseks, nimelt 47,6 miljardile rublale 1934 aastal, wõib N. Liit täiesti rippumata kapitalistlikkudest

wälisriikidest pea kõik kodus walmistada, tal ei pruugi enam karta kapitalistide blokaadi ega rööwkallaletunge.

Weel enam, see nõukogude tööstus ei ole enam wana anarhiline kapitalistide tööstus, mis põhjenes üksiku wabrikandi puhtakasu arwestusele, waid plaanikindlalt juhitud, sotsialistlik rahwamajanduseharu, mille ainukeseks aluseks ja eesmärgiks on sotsialistliku ühiskonna ehitamine. Sellepärast, ei tunne ta kriisi ega töötatöölise armeed, lagunemist ega tagurpidiminekut. Nõukogude tööstus sammub kindlalt tõusu teed, ajal kui kapitalistlikkude maade tööstus sipleb juba wiendat aastat kriisi raskustes. Pruugib ainult wõrrelda kas wõi ainust toorraua toodangut N. Liidus ja teistes kapitalistlikkudes riikides 4 wiimase aasta jooksul, et weenduda selles.

Toorraua toodang (tuhandetes tonnides, kuu keskmise suurusena).

	Inglismaa	Prantsusmaa	Saksamaa	Ameerika Ü.	Nõuk. Liidus
1929 a ...	643	864	1117	3580	362
1933 a ...	349	527	439	1119	597
1934 a ...	508	499	776	912	915

Järelikult, kõikide teiste maade rauatoodang on 1929 aastast saadik tugewasti alla läinud, ainult Nõukogude Liidu rauatoodang kaswas kolmekordseks ja tuli suuruse poolest juba esimesele kohale maailmas. Samasugune lugu on ka söetööstusega.

Kui wõtame näiteks Prantsusmaa ja Nõukogude Liidu söetoodangu arenemise arwud, siis näitawad nad eriti silmapaistwalt kahe maailma kaht erinewat arenemise suunda: ühel langus, teisel — tõus.

Kiwisöe toodang (tuhandetes tonnides, kuu keskmise suurusena).

	1929 a.	1933 a.	1934 a.
Prantsusmaal	4486	3906	3831
Nõukogude Liidus ...	3472	6020	7446

Jällegi näitawad arwud, et samal ajal kui Prantsuse söetööstus tagurpidi läheb, kaswab nõukogude tööstus enam kui kahekordseks.

Kuid N. Liidu tööstuse tõus ei piirdu kaugeltki seniste saawutustega. Teine wiisaastaplaan, millest ainult 2 esimese aasta ülesanded teostatud, näeb ette alata edaspidiseid uusi suuri ehitusi ja investeerimisi. Üksi käesolewa 1935 a. jooksul paigutatakse tööstusse 10½ miljardit rubla, mis

peab samal ajal aitama toodangut tõsta 19,3 %. Sajad uued tehased ja ettevõtted pannakse 1935 a. käima üle kogu N. Liidu. Eriline tähelepanu on pööratud tarbeaineid walmistawale, kergele tööstusele.

Kuid küsimus ei seisa kaugeltki üksi arwulises kaswus, waid, nagu eel pool nimetatud, selles osas, mis N. Liidu tööstusel sotsialismi ehitamisel täita tuleb. Nimelt, nõukogude tööstus on selleks tehniliseks peahoowaks, mille abil teostatakse kogu rahwamajanduse rekonstrueerimist. Teine wiisaastak seadis omale majanduslikuks ülesandeks: kõikide rahwamajandusharude rekonstrueerimise lõpetamise — ja selles mängib tööstus juhtivat osa. Põllumajanduse, transpordi, ehitustööstuse tehniline baas on just tööstuse tugewusest ja masinatega warustamise suustest. Põllumajanduse mehaniseerimisega loodakse tehniline baas sotsialismile külas. Traktor, kombain ja iga teine põllutöomasin pole mitte üksikpõllupidaja, waid just kollektiwiseeritud suurpõllupidamise tööriist, mille ühiskondlist tarwitamist juhiwad ja korraldavad nõukogude walitsuse poolt ellukutsutud Masinate ja traktorite jaamad.

Ja selle tehnilise baasi loomisel on nõukogude tööstusel määratud saawutused. Üksi wiimase 4 aasta jooksul tõusis traktorite pargi tugewus 1 miljonilt hobusejõult 4½ miljonile hobusejõule. 1935 aasta peab kolhoosidele 68000 uut traktorit, 14600 kombaini, 10000 autot jne. juure andma.

Kas ei kindlusta see kõik sotsialismi wundamenti külas, kas ei mõista need sajad tuhanded uued moodsad traktorid ja masinad häwitawat surmaotsust harksahaga palehigis tõnkiwale üksik põllupidajale, kas ei näita nad teed järjest kõwenewale, elujõulisele sotsialistlikule ühis põllupidamisele.

Hulkadele saab käegakatsutawaks tõeks, et enamlikult rakendatud sotsialistlik tehnika kergendab määratult inimtööjõu waewa, lühendab tööaega, muudab ikka rikkamaks ja mitmekesisemaks warade hulga, mis sotsialistliku ühiskonna liige oma töötuspäewade eest saada wõib.

Sellega aitab nõukogude tööstus tehnilise hoowana kiirelt rekonstrueerida kogu rahwamajandust, eriti aga kiirelt edasiwiia kollektiwiseerimise wõidukäiku külas. Ta kindlustab nõukogude wõimu ja kommunistliku partei teise suure wõidu sotsialismi ehitamisel — kollektiivistliku põllupidamise.

Kolhoosid kõwenewad järjekindlalt.

„Ja praegu wõib ütelda, et põllumajanduse kollektiwiseerimine on peajoonetes lõpetatud“. — Nii kinnitas Molotow hiljuti Nõukogude kongressil. Terwelt $\frac{4}{5}$ talupidamistest on 1935 aasta alguks juba kolhoosidesse ühinenud, mille tõttu kolhooside arw tõusis 85000 pealt 1930 aastal 240000 peale 1934 aastal. Kogu N. Liidu külwipinnast kuulub juba kolhoosidele ja sowhoosidele terwelt 90 % Üksik põllupidaja osa väheneb järjekindlalt. Esialgsed üleminekuaja raskused wõidetakse kolhoosides päewpäewalt ja kolhoosid tugewnewad silmanähtawalt. 1934 aasta lõikus, waatamata osalisele ikaldusele, oli märksa suurem tsaariaja wiimastest paremast lõikusest 1913 aastal. Ka karjamajandus, mis ülemineku murrangul teatud määral kolhoosiwaenuliste elementide tegewusel kannatas, on nüüd kindlal tõusu teel. Nii kaswas 1934 a. sarwloomade arw N. Liidus 21 %, sigade arw 27 %, lammastel — 18 % jne.

Käesolew aasta peab weel terwelt 16,4 % kogu põllumajanduse toodangut tõstma.

Põllumajanduse mehäniseerimine on tõusnud juba sarnasele tasemele, et N. Liit oma mitmesuguste põllumajandustööde traktoriseerimisega on kõige mehäniseerituma põllumajandusega maa maailmas. Ameerika Ühendriikes haritakse traktoritega ca 66 miljonit hektarit, kuid N. Liidus hariti 1934 a. juba 80 miljonit hektarit. See on suur wõit. Läänud aastal tõusis mehäniseeritud kewadkünni protsent neis kolhoosides, mida teeniwad Masinate ja traktorite jaamad, 53,6 % peale. Wiljapeks masinatega tõusis 70 protsendile. Tänewu aastal on need arwud weelgi suuremad.

See kõik räägib kollektiwiseerimise kindlast wõidust külas, tagasipööramatust sotsialismi wundamendi kindlustamisest külas.

Sotsialistlik tööstus ja kolhoos, need on suured wõidud wõitluses kommunismi eest.

Nende ajalooline tähtsus seisab järelikult selles, et nad saawutati kommunistliku partei pealiini alusel, et nad saawutati sotsialistlikkude majanduswormide kaswu alusel. Ainult sarnase nõukogude poliitika juures oli wõimalik, et juba 4 aastat tagasi sai N. Liidu rahwamajanduses sotsialistlik sektor absoluutse ülekaalu. Nüüd on sotsialistlik sektor juba ainukeseks ja jagamatuks walitsewaks komandokõrgustikuks nõukogude majanduses. 1934 aastaks kaswas sotsialist-

likkude majanduswormide erikaal terwelt 96 % le, kuna eramajanduse oma langes samal ajal 4 protsendile. Kui üksikute harude järgi wõtta, siis tööstus on täies ulatuses ühiskondlustatud, wabrikandid ja parasiidid on lõpulikult minema kihutatud. Kogu tööstuse toodangust oli 1934 a. ainult weel 0,33 % eratööstuse produktioon.

Põllumajanduses tõusis kollektiwiseerimise tulemusena sotsialistliku majanduse toodang 1934 a. 83,8 %-le. Eramajanduse produktioon langes wastawal ajal 16,2 %-le. Kolhoosi korra lõpuliku wõiduga on mõisnikkude ja külakurnajate wõimu alused lõpulikult purustatud. **Kaubanduses** walitsewad kooperatiiv — ja riigikaubandus wormid. Erakaubanduse sektor on täielikult likwideeritud. Nõukogude kaubandus näitab, et ka ilma kapitalistide ja spekulantideta wõib korraldada tarwete ringkäiku. Rida uusi tarwitusele wõetud abinõusid peawad tooma lähemal ajal weelgi tõusu ja paranemist nõukogude kaubanduses.

Riigistatud on samuti kogu **transport**. Käesolew aasta peab sellel, seni wõrdlemisi mahajäänud majandusalal, otsustawa murrangu paremuse poole tooma.

Järelikult, Nõukogude Liidu majanduslikul wäerinnal on kurnamisele põhjened kapitalistlik sektor täielikult ja tagasipööramatult wäljaroogitud ja rahwamajanduse rekonstrueerimine sotsialistlikuks raudse järjekindlusega teise wiisaastaku lõpuks 1937 aastaks, läbiwiidud. „Tõsi, meie tunnistame awalikult, et meie süsteemil on weel rida vähemaid ja suuremaid puudusi, raskusi, kuid tema põhialus — ühiskondlustatud omandus ja wõim töörahwa käes — need on wägew ja wõitmatu jõud“. (Molotow 7. Nõuk. Kongressil).

Selle wägewa jõu tegewusel teostub ka teine käesolewa wiisaastaku ülesanne:

klassideta ühiskonna ehitamine.

Juba on teostunud N. Liidu enamilku poliitika juhtimisel ja sotsialistliku majanduse ümberkujundamisel põhjalik muutus tema sotsiaalses struktuuris ja rahwastikus. Eraomanduse likwideerimisega on kadumas järkjärgult täielikult klassid. Mõisate, pankade, wabrikute ühiskondlustamisega, purustati klassiwahede põhjus ja wõeti ära see wahend — eraomandus, millega kapitalistlikus korras üks inimene teist kurnab. Selle tõttu näeb nüüd N. Liidu rahwastik hoopis teistsugu-

sena wäja kui tsaari ajal 1913 a.

Toome siinkohal statistilised andmed selle kohta, missugused suured muudatused on sündinud N. Liidu sotsiaalses struktuuris peale Oktoobrirewolutsiooni tänapäewani.

Rahwaklasside suurus tsaari ajal ja 1928 ning 1934 aastatel.

Rahwaklassid Tuhandetes inimhingedes.

	1913 a.	1928 a.	1934 a.
1) Proletaariaat (Töölised, ametnikud, insenerid, tehnikud ja muu proletaarne kiht)	23 300	26 343	47 118
2) Kolhoosnikud ja artellis töötawad käsitöölised	ei olnud	4 406	77 037
3) Üksiktalupidajad (ilma kulakuteta) ja üksikult töötawad käsitöölised	90 700	111 131	37 902
4) Kodanlus (Mõisnikud, linna kodanlus, kaupmehed, külakurnajad)	22 100	6 801	174
Neist külakurnajaid	17 100	5 618	149
5) Ülejäänud rahwastik (sõdurid, üliõpilased, pensionärid jne) ...	3 200	3 671	5 769
Kogu rahwaarw kokku	139 300	152 352	168 000

Need arwud näitad kõigepealt, et nõukogude wõimu ajal on rahwaarw kaswanud sel maaalal, kus asub praegune N. Liidu territoorium, terwelt 29 miljoni inimhinge wõrra. Kuid teiseks, mis weel tähtsam, need arwud näitawad, et kodanline rahwaklass on samahästi kui lõpulikule surnale mõistetud ja proletariaadi ja kolhoosnikkude arw sarnaseks suuruseks muutunud, mis piiramatult enamusena walitseb. Kui protsentides wõtta, siis kodanline klass 1913 a. moodustas 15,9 % kogu rahwast, kuid nüüd on temast järgi jäänud kõigest 0,1 %. See ei ole enam mingisugune suurus. Ja sellegi jäänuse likwideerimine sünnib lähemal ajal lõpulikult. Paljud neist on leppimata nõukogude waenlastena välismaale põgenenud, kuna suurem osa on sunnitud tööle hakkama ja kuuluwad nüüd juba tegelikult teistesse rahwakihti-

desse. Muidugi pole nad weel kõik oma meel-
sust muutnud, ega „wanade heade aegade“
tagasituleku igatsemist jätnud, kuid palju-
dest parasiitidest on saanud siiski fakti-
lised töönimesed, kelle hingeelu ajajooksul
ka ümbermuutub.

Mis puutub proletariaati ja kolhoosnikku-
desse, siis juba l. a. oli nende protsendiline
suurus terwelt 74 %, kuid praegu wõib nende
üldarwu lugeda julgesti kolme weerandile
kogu Nõukogude Liidu rahwastikust. Sellel
on määratu tähtsus. See tähendab, et rahwa
rõhuw enamus on wahetumalt sotsialismiga
seotud, et ta töötab otseselt uue ühiskonna
ehitamisel. Ka need üksikpõllupidajad, kes
weel järgi on jäänud, astuwad järkjärgult
ükslugu kolhoosidesse, milleks eriti tugewa
tõuke andis uus kolhooside põhikiri, mis
senised wead ja puudused kolhoosi elu
korralduses kõrwaldab.

Kiirelt sammub Nõukogude Liit wastu
klassideta ühiskonnale. Ühiskonnale, mille
liikmed ei ole enam waewatud ega tagakiu-
satud kapitali orjad, waid suurte õiguste ja
wabadustega sotsialistliku ühiskonna ühe-
wäärsed kodanikud. Nende leiwakanikas ei
ripu enam kurnajate „armulikust tahtmisest“,
waid sellest, mis mees wõib. Ükski uks ega
asutus pole nõukogude proletarilasele lulkus.
Ühiskond on teda sotsiaalselt kindlustanud,
wõimaldab tal hariduse kuni ülikooli lõpetami-
seni, annab kõik wõimalused enese kvali-
fitseerimiseks ja edasiarendamiseks. Stalin
andis 17. partei kongressil kaadrite küsimuse
puhul wäga tabawa seisukoha, kuidas peab
inimest nõukogude korras kohtlema. Ta ütles:
„Inimest peab hoolikalt ja tähelepanelikult
kaswatama ja kohtlema, nagu aednik armas-
tatud puuwiljapuu eest hoolitseb“. See on
hoopis midagi muud kui proletaarlase
kohtlemine kapitalistlikus ühiskonnas. Seal
on ta ainult abinõu kurnaja käes puhtakasu
teenimiseks, siin aga — kollektiivse elu
eesmärk enda ette.

See on uue ühiskonna suhtumine töötawale
kodanikule.

Nüüd, kus teise wiisaastaku teostamisega
saawutatakse majanduse rekonstrueerimise
alal üks wõit teise järele, kindluneb ikka
enam ja enam ka sotsialistliku ühiskonna
wundament ja teoneb klassideta ühiskonna
eesmärk. See on marksismi — leninismi
suurwõit. See on proletaarse rewolutsiooni
wõit!

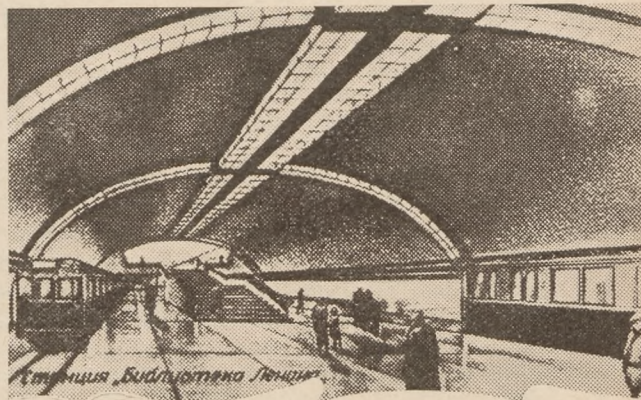
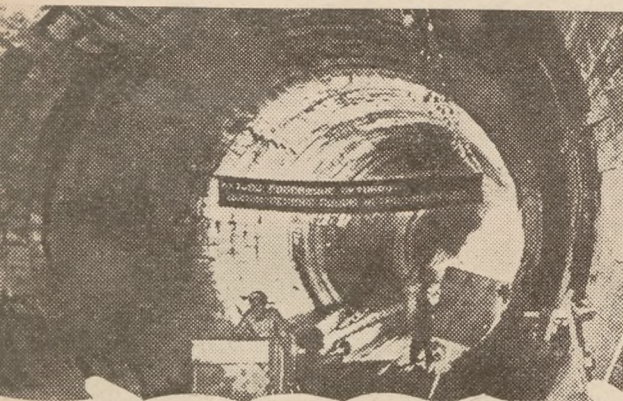
See on ainult seal wõimalik, kus wõim töörahwa enda käes!

N. Liidu ametiühisused juhiwad terwet rahwakomissariaati!

Kas on see ühelgi kapitalistlikul maal wõimalik, et tööliste ametiühisuste käes on terve sotsiaalministeerium juhtida? Muidugi mitte! See oleks püsti hullumeelsus rääkida sarnastest asjust eriti nüüd, kus kapitalistlikud walitsused ikka metsikumate fashistlikkude meetoditega tagakiusawad ja mahasuruwad tööliste ametiühisuslikku liikumist.

Kuid N. Liidus, kus wõim töörahwa käes, on kogu töökomissariaadi juhtimine ametiühisuste ülesanne. Juba ametiühisused ise

tuurilist heaolekut. Selle eest saadeti üle 2 miljoni tööliste ja talupoja maksuta pikemaks ajaks puhkekodudesse ja sanatooriumidesse. Üle 1 miljardi rubla tarwitati maksuta arstiabiks, 825 miljonit rubla pensioonideks, 987 miljonit rubla sünnitusabiks ja igasugusteks laste abirahadeks. Miljonite tööliste laste ülewalpidamiseks lasteaedades ja sõimedes, niisama õpestipendiumiteks anti teised sajad miljonid. Tööliste korteriolude lahendamiseks tarwitati 1 miljard 4 miljonit rubla.

Moskwa metro

Kiire enamlike tempodega wiidi k. a. alguks lõpule maaaluse trammi ehitus Moskwas. Uus metro, mille ehitamisel tarwitati isegi marmorit, on üks kõige moodsamaid ja suuremaid maailmas. Meie pildil: paremal — Lenini raamatukogu nimeline jaam, wasakul: üks metro tunnel ehitamise ajajärgus.

oma hiigla liikmeskonnaga, mille arw küübib üle 19 miljoni inimese, on sarnaseks määratuks tööliste organisatsiooniliseks suuruseks, millele wõimata leida midagi wõrdset kapitalistlikus maailmas.

Selle wägewa organisatsiooni käes on kõigepealt tööliste töö ja palgatingimuste korraldamine ja järelwalwe, sotsiaalkindlustus, töökaitse, terwishoid, kollektiivlepingute sõlmimise juhtimine ja nende täitmise üle järelwalwe jne.

Üksi 1934 a. tõusis N. Liidu ametiühisuste rahaline eelarwe 5 miljardi 392 miljoni rublani.

Mis teostati selle hiigla summa eest?

Selle arwel tõsteti oluliselt nõukogude tööliste ja talupoegade majanduslikku ja kul-

Need kõik on wõrdlematud ettevõtted nõukogude tööliste majandusliku olukorra tõstmiseks, mis tuleb tingimata arwesse wõtta, kui rääkida nõukogude tööliste reaalpalka suurusest. 1935 aasta tõotab weelgi suuremal määral tööliste reaalpalka selle arwel tõsta, kuna ametiühisuste eelarwe tõuseb üle 6 miljardi rubla.

Mis puutub rahapalgasse, siis käesolewa aasta algul, leiwakaartide kaotamise ajal, tõsteti teda tuntawalt ja järjest kõwenewa rubla kursiga suureneb palk weelgi.

Töökaitse alal on õnnetujuhuste arwu vähendamise eest wõitlemiseks palju ära tehtud. Üle 500 miljoni rubla on üksi wäljaantud wanemate tööstuste ümberehitamiseks töökaitse nõuetele wastawalt. Töökaitse komissarid, kes töökohtadel tööliste endi

hulgas töötavad, peavad iga vähemagi tööliste kaebusele otsekohe käigu andma.

Suurendatud walwsuse ja hoolekande tõttu on õnetujuhuste arw 4 wiimase aasta jooksul wähenenud terwelt 39,9 %.

Nõukogude ametiühisused wõtawad osa ka aktiivsest tööstuse juhtimisest. Tööstust juhtiwa kolmnurga üks liige — punase direktori ja partei esitaja kõrwal on ametiühisuse esitaja, kellel pole sugugi wäikesed õigused kogu tehase asjaajamise ja walmistamise juhtimise kohta. Tehastes ja ettewõtetes pee-

takse ühtlasi sagedasi tööliste üldkoosolekuid, kus läbiarutatakse mitte üksi kõik töölistesse puutuwad asjad, waid ka walmistuse plaan, töökorraldus ja muud tähtsad tööstuse juhtimise põhiküsimused.

Tööliskade kõige tihedam kaasatõmbamine proletariaadi riigi walitsemisele, see oli Lenini tähtsam juhtimõte ja seda, teostatakse igapäew N. Liidus.

Kas ei kinnita need tõsiasjad weel kord, et ainult nõukogude wõim proletariaadi diktatuur, on ainukene wõimalik töörahwa wõim.

Miks plaksutasin Stalinile

Nõukogude kirjaniku Awdejenko kõne 7. Nõukogude kongressil*)

Oma tänasele kõnele paneksin nimeks: „Miks plaksutasin Stalinile.“

Seltsimehed saadikud, kord saan ma wanaaks raugaks, kuid ma ei unusta kunagi, kuidas me kaks päewa tagasi wastu wõtsime Stalini. Ma pole kunagi olnud õnnelikum, kui nähes ja tundes suurt armastust ja andumust Stalinile. Ma olen uhke selle üle. Mõõduwad aastasajad, järeltulewad kommunistlikud sugupõlvwed peawad meid õnnelikuimateks inimesteks kunagi maa peal elanud surelikkudest, et meie nägime suurt töölisjuhti Stalinit.....

Miks plaksutasin ma Stalinile? Ma algan kaugemalt.

Ma olin taskuwaras, murdwaras, petis, awantürist, ma proowisin kõik elukutsed. Ma ajasin taga head elu, aga inimesed ajasid mind taga.

Riisudes ja pussiga wirutades, mind juhtis suur, mõõtmatu põlgus, tigidus. Järkjärgult ma muutusin loominimeseks.

Ma ei olnud mitte ükski. Ma nägin tuhandeid, minusarnaseid taskuwargaid, murd-wargaid.

Nõukogude wõim põõras meid tagasi elule — waewaga, usaldusega, imestuswäärse hoolitsemisega.

Iga meie ettewõte, kogu meie nõukogude süsteem — see on suur inimese ümberkaswamise kombinaat.

Waadake Agrippina Korewanowat. Elu muljus teda nagu läbi hakkmasina pooride. Waewalt õppis ta käima, kui hakkas juba

wõõraid lapsi hoidma, teda kurnati näljaga, teda mäendati keldrites. Ta topiti lõbumajja. Waadake nüüd Agrippina Korewanowat. Wanaema on ülestõusnud, ta algas uut ajaarwamist, uut elu, ta on füüsiliselt noorenenud, ta on parem ühiskondline tegelane Swerd-

STALIN

Lenini järglane ja maailma proletariaadi juht.

*) Kirjanik Awdejenko oli walitud 7. Nõukogude kongressile Swerdlowskist.

lowskis. Ta õpetab oma walusate läbielamuste kogemustel noorpõlwe elama.

Siin on teine saadik, tatarlane Haliulin, ka Uralist. Enne rewolutsiooni ta hulkus kuristikke mööda, warastas hobusesetukaid. Tema nimega hirmutati külas ja linnas lapsi. Nüüd tunneb teda kogu maa. See oli tema, kes püstitas Magnitogorskis maailma rekordi mullakaewamisel, betooni segamisel, arma-
tuurtööl. Teda on juba 44 korda premeeritud.

Mina — olen üks neist tuhandeist.

Mina — olen nüüd täieõiguslik kodanik. Ma olen nüüd tugew, elan wabaduses, armastan wabadust. Ma kaswatan endas kõige paremaid inimlikke tundeid, armastust, usaldust, ausust, eneseohwerdust, kangelaslikkust, otsekohesust — kõik tänu sinule, suur kaswataja Stalin.

Mina kirjutan raamatuid. Ma olen kirjanik, ma unistan kirjutada üht unustamatut teost — kõik tänu sinule, suur kaswataja Stalin.

Ma olen kestwalt õnnelik, elurõõmus, wanakumata terwe. Ja kui ma elan sada aastat wanaks, kui mu juuksed lähewad halliks, ma

olen ikka õnnelik, rõõmus — kõik tänu sinule, suur kaswataja Stalin.....

Ma ei ole üksi, meid on kümned tuhanded, kes on tagasi kutsutud elule. Swerdlowskiis mu sõber, endine seaduserikkuja, Kolja Nikolajew, lõpetab masinaehituse instituudi, kawatseb projekteerida tähelpanuwäärset masinat. Kiiewis lõpetas instituudi minu teine sõber, Aleksei Tõrlakow — kunstnik. Ta maalib pilte. Ta unistab luua suurteost — kõik tänu sinule, suur Stalin.

Meid on palju. Meie oleme insenerid, kirjanikud, lendurid, ajakirjanikud, lukusepad, montöörid, ametnikud, arktikaurijad, teadlased — kõik tänu sinule, suur, tark kaswataja.

Kõik meie armastus, usaldus, jõud, kangelaslikkus, elu — kõik on sinule, Stalin.

Sinu nimi on igas tehases, igas maanurgas, iga inimese südames.

Kui minu armastatud naine sünnitab mulle lapse, siis on esimene sõna, mis ma temale õpetan — Stalin.

Tahan ütelda tõtt

Tahan kirjutada tõde igale mõtlewale noorele Eestis. — Tõde, mis olen leidnud oma kuue aastase isiklikkude kogemuste ja läbielamuste järgi. Tõde, mida ei tohi awalikult Eestis rääkida, millest waibik Eesti awalik ajakirjandus.

Kaswasiin üles samades kehawades töölisperekonna tingimustes kui tuhanded teised minu wanused — sõjaaastatel sündinud noormehed Eestis. Sain samasuguse sundusliku ja haridusministri poolt kinnitatud üldtüübilise algkooli hariduse, kus pidi kaswatama maailma „kõige wabama wabariigi“ noori kodanikke.

Pidasin minagi seda kõike puhtaks tõeks, mis rääkis klassis iga tund kooliõpetaja wõi mis kirjutasi igapäew ajalehed. Meie pidawat uhked olema, et oleme sündinud selle arwuliselt wäikese, kuid wõimete poolest nii suure ja wõimsa waba rahwa pojana. Meie pidawat üleilma kuulsad olema, et sõdisime suure Weneriigi wastu, meie ajaloolise waenlase wastu ja wõitsime selle. Tõstis minugi hinges see noorustuld ja leekiwat waimustust, kui kuulsin kuskil räägitawat eestlaste rahwulisest wägewusest ja oma riigist. Rinda ette ajades, igalpool kaasa lauldes — „ja jään sul truiks surmani“, wihastasin igaihele, keda kuulsin olewat mitte truu pühadele isamaa aadetele ja koguni tundsin rõõmu, kui „õigtlane“ ja „ripumatu“ kohus kedagi riigile kardetawat isikut karistas. Wõimatu oli mul arusaada, kuidas wõiwad inimesed weel tahta mingit muud korda kui see, mis maksew meie „wäikeses wabas Eestis“. See pidi olema kõige parem, kõige wabam maailmas.

Igaihel pidi wõimalus olema end ülestõotada — selleks saada, kelleks ainult tahab. Seati eeskujuks mõned maailmarahwaste suurpojad, kes kunagi olewat alanud ajalehepoisist. See kõik olewat wõimalik ka igale noorele Eestis — ainult kannatlikkust ja truualamikkust.

Nii mürgitati mind ja nii mürgitatakse tänapäewani kogu kaswawat eesti noorsugu. Talt wõetakse wõimalus areneda wabas mõttekäigus. Ta ei saa kunagi awalikult kuulda, mis on sotsiaalne tõde, kuidas elab tegelikult välisilm, N. Liit. Kodanline kirjandus on kawal pimestaja. Ja et rewolutsiooniline töölikirjandus on keelatud, siis wõetakse kodanlist „waimutarkust“ pimesilmi enamasti puhta tõena, tulemata kahtlusele, et „targad õpetajad“ ja rahwajuhid wõiwad hulka-
dele salakawalalt waletada.

Ka mina uskusin seda pimestust naiwsel isamaaarmastuse tagaseinal. Uskusin seda niikaua, kui astusin koolist tegelikku, igapäewasesse ellu. Ellu, kus pidin oma kümne küünega eluülespidamist muretsema hakkama. Kibe wõitlus olemas olemise eest purustas mu õhulossid, unistused. Ta tutwustas mulle elu teist palet.

Mis olen ma kõik läbi elanud kuue wiimase aasta jooksul! Ma orjasin kõige wiletamate palgatingimustega eesti roostekünadel, ma olin tööta, ma hulkusin lootusetult näljas ja peawarjuta armsal isamaal — Eestis. Ma ei tahtnudki tööpoisist saada ei tea missuguseks suuruseks — ma tahtsin ainult lihtsat kehalist tööd, et end äranelatada. Kuid nii palju kui kulutasin kontori üksi, niipalju kui kuude wiisi ootasin tööbõrsil,

korrati mulle üht ja sama wastust — „Sind ei ole tarwis!“

Kuid samal ajal nägin ma sellesama isamaa poegi, kellel ühe ainsa õõ restoraani arwe maksis rohkem kui minu poole aasta ülewalpidamine. Ma nägin tuliseid isamaalasi, kes elasid otse ülekohtuses prassimises ja külluses, kel oli miljooneid jalaga segada, kuid kes meile töötutele põlglikult näkku wiskasid — „laisad“.

Ma nägin, kuidas waba Eesti riigiwõim meid sellepärast areteris ja türmi mõistis, et nõudsiime tööd ja leiba!

Mulle sai selgeks, et Eesti rahwas ei ole üks, et isamaa ei ole kõigile üks..... Mis ihaldataw „aateline rahwusterwik“ see on, kui rahamees ja riigiwaras hõiskab täisnuumatud watsa eest „Mu isamaa mu õnn ja rõõm“, aga nälgiw proletaarlane maadleb samal ajal elu ja surma peale näljaga.

Mulle sai selgeks, mis tähendawad klassiwahed, ma hakkasin tumedalt aimama klassiwõitluse õigust.

Ma sattusin välismaa sadamatesse, välislaewadesse. Mul awanes võimalus oma silmaga näha tegelikku välisilma ja seda wõrrelda „waba Eestiga“. Otsustawa pöörde tõi Nõukogude Liidu külastamine. Selles kodanluse poolt nii maha-tehtud ja sajatatud „Eesti waenulikul maal“ nägin ma elu, mis rajatud täiesti uutele alustele, ma nägin uut suhtumist proletaarlasse. Seal ei ole enam kurnajate klassi wõimuwalitsust töörahwa üle, seal on kapitali wõim murtud. Wõim ja õigus on töötawal rahwal. Klassideta ühiskonna loomisega lähenetakse just sellele töötawa rahwa terwikluse ideaalile, millest klassidega kodanlises Eestis pettejutte puhuti. Kurnamist ega tööpuudust ei tunta ja igale töölisele ja talupojale on lahti kõik teed nii haridusallikatele kui kõigeaugemale edasijõudmisele ühiskondlise tööalal. Mitte mõnel üksikul erandil pole wõimalik ajalehepoisist suureks teadlaseks, kirjanikuks wõi ükskõik missuguseks asjameheks saada, waid kogu töötawal rahwal.

Ma nägin suurt sotsialistlikku ehitustööd. Ja, waatamata, et esil on weel mõningaid üleminekuaja kaswu raskusi, hakkasin taipama, milline määratu tähtsus on kõigel sellel töö, milline suur mõte on sotsialismil.

Hoopis teises walguses hakkas mulle paistma proletaarne Oktoobrirewolutsioon ja „Eesti wabadussõda“, mis oli üheks lüliks suures kontrrewolutsioonilises wäerindes.

Meie isasid ja wendi kutsuti wõitlema, „wabaduse“ eest! Kuid see wõitlus oli sihitud noore, uuestisündinud waba Nõukogude tööliste ja talupoegade wabariigi wastu. See ei olnud enam see wana, meie ajalooline rõhuja tsaaririik, waid see oli uus, meie sõprade, Nõukogude tööliste riik. Meie waenlaseks oli wene kodanlus, aristokraatia, kes oli ühtlasi ka wene tööliste waenlane. Selle klassi wõimu murdsid wene proletaarlasel oma wabadussõjas kogu maailma kodanluse wastu. Nad löid 1/6 maakeral wabariigi, kus enam üks inimene ei saa kurnata teist ega elada teise kulul, kus ei ole enam rahwuste tagakiusamist ega rõhumist, waid kõik rahwused on üheõiguslikud.

Kuid kellega käskikäes peeti Eesti „wabadussõda“? Balti parunitega ja Wenest siia põgenenud

aristokraatidega, kes inglise aadi ja rahwuswahelise kurnajasklassi poolt siin walgekaardiks organiseeriti ja Wenemaal uuesti endist werist tsaari hirmuwalitsust pidi pukki upitama. - Kodanlist walitsust, kelle kontsa alla ka Eesti kurbemang oleks tagasi surutud.

Kuid wene proletaariaadi rewolutsioonilisel südidusel ei õnnestunud kontrrewolutsionääridel Wenemaa „uuesti ülesehitamise“ plaan. - Eesti kodanlusel tuli omaette iseseiswalt kurnamiskord sisseseada.

Nüüd maitseme meie selle „wabadussõja“ wilja! Meid walitsewad omast rahwusest tõusikud. Endistest äraandlikkudest wene aristokraatia ja Balti parunite toapoistest on saanud nn. „Eesti aristokraatia“. Need toapoised on selga löönud sabakuued ja pähe tsilindrid ja ei teosta sugugi halwem töörahwa kägistamist ja allasurumist kui tsaari wõimumehed. Jääd ammuli suuga waatama, kus on nüüd see wabadus, mille eest nii suure kisaga wõitlema kutsuti! Ja riiklik iseseiswus! Kus see on, kui saksa parunid ja välismaa kapitalistid meie „riigimeestega“ mängiwad kui nukudega. Ilma Scheeli pangata ei tehta ühtki tähtsamat majanduslikku otsust, ilma Hitleri Saksamaata ei juleta allakirjutada isegi Ida-paktile.

Eesti töötaw rahwas! Seitsetsada ja enam aastaid oled sa waewelnud orjaikkas, lugematuid kordi oled sa püüdnud end wabastada, kuid seni pole sul korda läinud orjaahelaid maharaputada ja üles tõusta waba rahwana. Wõõraste wägivalda asemel rõhub sind nüüd oma soost tõusikline kurnajate klass. Kas peab see nii igawesti kestma? — Ei. Eesti töörahwas peab weel kord wõitluseks ülestõusma, weel kord oma tõsise wabaduse eest rinna wälja panema.

Enne aga peab ta end wõitlusele ettevalmistama, oma wead ja puudused kõrwaldama. Üks walusam wiga on, et töörahwas ei hoiu kokku, et paljud waatawad omaette ja jääwad äraootama, mis ilma nendeta tehakse. Sellest peame tulise organiseerimisega wõitu saama. Teine suurem wiga on, et meie hulgas on salajasi äraandjaid. Kui aktiivsemad ja selgeltnägijamad seltsimehed silmatorkawad, siis lõikawad need tahtewõimetud idioodid, juudasliku nahamüümisega endile kaitsepolitseis profiiti.

Meil on liiga palju olnud kupja, kiltri wõi Risti Krööda taolisi kaaslasi, kes häbematult äraannawad paremad wõitluse seltsimehed, mahasahkerdawad kõige lihtsamad igapäewase majandusliku wõitluse nõudmised. Meie esiwanemate wabaduse wõitlused on luhtunud sagedasti äraandjate tõttu, ja see juudase waim mürgitab ka tänapäewa töörahwa rewolutsioonilist liikumist. Sellepärast, kuulutame armuta sõja äraandjatele, paljastame need kärnased olewused jalamaid endi hulgas. Naelutame need inimsoo jätistena kogu töörahwa ees häbiposti!

Wõitlus äraandmise ja prowokatsiooni wastu olgu tänapäewa tähtsam töölisliikumise ülesanne.

Eesti noortöölisel, töörahwa pojad ja tütreid! Ma ei taha, et teie läbi teeksite nii pika ja kibeda elukooli kui mina. Ma soowiksin, et teie warem silmad awaksite. Et teie kõhklemiseta õige tee kätte leiaksite. Ärge kuulake meie ühiskonna

„sotsiaalulukorra parandajaid“ — sotsiaaldemo-
kraate, ärge uskuge „hingepäästjaid“ pappe, kes
teid käsiwad pikameele ja kannatusega edasi
orjata ja end rõhuda lasta.

Olgu teile selge, et ainukene õige töörahwa
wõidutee, on proletaarse rewolutsioonitee ja iga
ausa noortöölise koht on rewolutsioonilise töö-
lisiikumise ridades!

*Elagu rewolutsiooniline töörahwa
wabaduswõitlus!*

Noor weetransporttööline.

Tallinnas
8. 3. 35 a.

Sul taotaks surmahelaid

Sa õhtupäikse unistuses,

Koktaili laua taga,

Seal oma laiska keha

Leentoolis lohistad.

Sa surmahirmust wärisedes,
Koos mammapogadega
Ja wabsfaschistidega
End kapitalitoeks sead.

Sa waata töölist päiksetõusus —

kes lõikab sirbiga

Ja taob haamriga

Sul surmaahelaid!

Noor weetranspordi tööline.

Tallinna sadamas nülitakse töolistelt mitu nahka

Tallinna sadam oli Pätsi majandusliikkudel soo-
lapuhujatel wiimasel ajal päris baromeetriks,
mille järgi kriisi lahenemist kogu Eestis ette-
kuulutati. Sadama tegevuse elawnemine pidi wa-
nade „heade aegade“ tagasitulekut tähendama.

Kuid just Tallinna sadam on kujukaks näiteks
sellest, milles seisab kapitalistliku majanduse ise-
sugune depressioon. Esiteks, ainult mitmekordselt
suurendatud metsa rööwimine ja laastamine —
rahwamajanduse warade kohutaw häwitamine tõi
kaasa Eesti sadamate elawnemise. Teiseks, Tal-
linna sadamatöölise töö ja palgatingimuste kuul-
mata allasurumisega wiidi läbi „elawnemine“,
weeretati kriisi raskused töölise selga.

Toome siinkohal mõned read, Tallinna sadamas
metsaekspordi alal walitsewatest palgatingimus-
test.

Aastat kolm tagasi palkasid metsakaupmehed
ise töölisi laua wõi plankude wagunite tühjenda-
miseks ja üles tahweldamiseks. Waguni hind oli
keskmiselt 15 kr. plankudelt ja 25 kr. laudadelt.

Nüüd aga maksetakse planguwaguni tühjendami-
sest 8 kr. ja laua omast 12 Kr.

See tähendab, ligemale 100% vähem. See hinna
wahe on tingitud just sellest, et ettewõtjad taha-
wad töölise nahal ka kriisi aegadel püstijalu rik-
kaks minna. Eriti metsik nöörija on keegi woo-
riäripidaja K. Hansen, kes tuli heale ideele, kui-
das töolistelt võimalikult mitu nahka koorida. Ta
rääkis metsakaupmeestele, et miks teie töölisele
nii palju maksate, saab ju hulga odawamini läbi.
Andku aga eksportöörid kõik töowahetalitus tema
kätte. Sealt poolt lepitü ka sellega ja nii sai Han-
senist siin walitseja ja hinna määraja. Nüüd ei
saa enam ühtegi tundi tööd teha kui sellest ei
tuleks matti Hansenile. Tema agaruse pärast
jäid ka weel paljud praakerid tööta. Warem oli
igal metsaäril oma 3—4 praakerit, mis 10 äri
kohta keskmiselt wõetud 35 meest wälja tegi.
Nüüd aga ajab ta 5—6 praakeriga läbi, kelle
tööpinge on metsik. Samal ajal aga löi ta nende
palgad alla ligi 100%.

Juhtub, et mõni tööline hakkab nurisema, et
palk on wäike ja ei teeni leiwa rahagi, siis on
eesttöömeestel käsk seda meest mitte enam tööle
wõtta. Tööle sundimine on päris orjalik. Kes ei
jõua nii palju teha kui marodöör tahab, see kihu-
tatakse jalamaid minema.

Ületunnitasu küsima hakates, tead samuti, et
see tähendab järgmisel hommikul enam mitte
tööle tulla. Läänud aastal mõned julgemad läksid
töökaitse komissari juure ületunniraha pärast.
Asi anti kohtu kätte. Kuid kurnajate klassikohus
tegi lühikese otsuse: Mis teie allakirjutasite, kui
wähem raha saite. Nüüd ei tohi need mehed enam
tööle tulla, sest Hanseni poolt on kowasti keelatud
nende uuesti tööle palkamine. Teisest küljest sai
Hansen toime uue kuratliku wõttega. Ta laskis
töölisele teatada, et tänawu aastal wõtab ta kõigi
tööde pealt palka maha ja see minewat ületundide
arwele. Nii sattusime wihma käest räästa alla.

Juhtub, et oled töö juures paar korda wiga
saanud, mis sadamatöödel sagedane nähe, siis
wõid kindel olla, et ei maksa enam töö peale loota.
Põhjus on õige lihtne. Haiguse päewad maksab
kinnitusselts, kuna arsti ja rohukulud peab kand-
ma tööandja. Missuguse isuga ta tahab oma tas-
kust sinu rawimiseks raha wälja anda. Paljud
töölised ei julgegi sellepärast haiguslehte wõtta,
waid arstiwad ise oma naruse näljapalga arwel
end kodus, et mitte sellestki narusest teenistusest
ilma jääda.

Sadamatöölise organiseerimine läheb wiimasel
ajal hoogsamalt ja Sadamatöölise ühingu liik-
mete arv tõuseb. Wälja on antud ka üks nummer
oma häalekandjat „Sadam“. Siiski, tähtsamaks
ülesandeks on ühingu sotside eestkostmise alt
wbanemine ja ühingu täiesti tugewaks klassi-
wõitlusejoonel seiswaks organisatsiooniks tege-
mine. Ilma selleta on meil raske Hanseni taolisi
nööriajaid oma nõudmisi tunnistama sundida.

Kõigepealt, on tarwis palgatõstmist nõuda ja
töölewõtmises kindlat järjekorda meeste endi kon-
trolli all. Hädatarwilik on ka kollektiivleping.
Seda kõike saab siis edukalt läbi wiia, kui sada-
matöölised loowad laialise ühise wõitlusrinde
kõigi wastawate organisatsioonidega kui ka me-
rimeestega.

—i.

Kui „Mariel“ sugulased wõidu pingutawad ...

On juba üldtuntud tõsiasi, et K. L. O. laewadel walitseb rekordiline merimeeste kurnamine. Kuna „Marie“ on uuemaid laewu, siis pole üleaurune korra pilku heita, milline on olukord sel „rahaallikal“.

Kõigepealt torkab silma juhtkonnas suur sugulaste arw, kes perekondlikult kokkuhoides ka merimeestele kõwa pressi peale panewad. Kapten ise on üks laewa peaosanikest, teine tüürimees on kapteni kälimees, kolmas tüürimees on kapteni kasupoeg. Esimene tüür on seda puhku küll ametlikult väljaspool perekonda, aga kui sellega arwestada, et meie kaubalaewastikus on „traditsioonilised“ juhtkonna wahekorrad kajutipersonaaliga — ja siin on kajutiteenijaks kapteni naise õde, siis wõiks täielikku perekondlikku sidet dekijuhtkonnas tegelikult teostatuks lugeda.

Iseenesest mõista, töötab perekond „oma kodus“ kaunis hoolega ja „ei pea uhkeks“ ka madruseid sundida. Wiimasest õieti nende pea — ja täpsam töö seisabki. Kunagi ei ole veel seda ette tulnud, et „tarwilik tööaeg“ enne kaheksat tundi lõpeks küll aga kahetsetakse wanajumala wingerpussi

pärast, et see ööpäeva kõigest 24 tunniliseks teinud ja nüüd kuidagi üle 24 tunni päewas tööd teha ei saa. Ületunde maksetakse meile ainult 5—6 tundi kuu kohta.

Madruste meeleolu teadasaamiseks on wõõris „kapteni kõrwalks“ naisewend Mikenberg. Waatamata, et teda ennast samuti taga aetakse kui teisi, on ta ikkagi „oma pere“ liige ja raiub edasi.

Kuna meeskond on wõrdlemisi wäike, siis on meil ka üks masinaõpilane, kes saab kuus 25 eesti krooni ja 1 ingl. nael, kuid selle eest peab igalpool platsis olema, kus wajatakse töökäsi, olgu see siis tule-, masinaruumis wõi dekil.

Merimehed, meie ei saa enne lahti sellisest perekondlikust kurnamisest, kui endi seljad sirgu ajame ja peremeestele selgeks teeme, et kui nad meie tööjõudu tarwitawad, siis nad selle eest ka maksma peawad. Üksikult oleme selleks wõimetud aga ühiselt oleme murdmatu jõud. Koondume end ISH wõitluslipu alla ja wõitleme endile kätte inimlikud elutingimused!

J. K.

Näljutamine Ungari laewas

Kohtan hiljuti Antwerpeni tänawal sõpra, keda waewu veel wälimuse järgi ära tunnen.

„Weli, kuidas sa nii muutunud oled,“ — küsin imestanult.

„Ara parem päri. Olen õnnelik, et veel jalul seisan“.

Minu küsimusele, mis temaga siis õieti juhtunud on, jutustab ta järgmise loo. Danzigis pommil olles, tegi politsei mu elu wõimase ajal üsna kibedaks, raha oli otsas ja riidehilbud lagunesid seljast. Astusin siis esimesel wõimalusel „hõimuwellede“, ungari laewaparunite karbile teenima, et weidigi oma siniseid muhke parandada, mis politsei kumminuut oli worpinud ja weidi raha teenida uute riiete ostmiseks. Palk oli tõesti näljapalk — 4 naela kuus. Kapten luges teenistuse lepingu tegemise puhul terve rea fashistlikke seadusi ja määrusi ette, mis ma pidawat hoolega täitma. Lohutasin end ainult sellega, et lepingu järgi saan laewasöögi, mis weidi reaalpalka tõstab.

Olin sadamast merele jõudnud, siis wast selgus, missugusesse galeeri orjalaewa olin end münud. Tööd looma moodi, aga kiidetud Ungari laewasöök oli nii wilests, et kütjad, kui raskema töötegijad, warsti sõnatõsis-

mõttes nälga tundsid. Hommikul anti ainult pool kruuki kohwi ja mäda kala, kuna lõunal keedeti makarooni mingi puuõliga, lisaks hallitanud kaunwili wõi tünniliha, mis kihises wäikestest punasepeaga ussikestest. Ohtuks polnud midagi uut, waid lõunased jätised kanti uuesti lauale. Leiba sai päewa kohta ainult üks nael. Ei margariini, suhkurt ega muid toiduaineid. Öösihtel wahtidel tuli täiesti käppa imeda.

Et ma nii wiletsa toiduga tööd teha ei jaksa, läksin stewardi käest lisa küsima. Seal aga wastati, et kui ma enam süüa tahtwat, siis wõiwat ma „mõõdukate hindadega“ oma raha eest osta.

Wõimata oli neil tingimustel teenida, kui pead näljapalgast veel kõrwalk toitu ostma. Nõudsin sellepärast Itaaliasse jõudes mahamaksu. Seda aga sealne fashistlik politsei ei lubanud. Arabia tulemehed tegid sellele waatamata otsuseks, esimesel wõimalusel Port Saidi jõudes, maha minna. Kapten, nähes, et seisukord kriitiliseks läheb ja mahaminejate asemele wälismaalt üldse raske uusi mehi saada, tellis Budapestist 5 wabriku kütjat, kes mitu aastat tööta olnud ning esiotsa iga hommikul kaptenile auandmiseks

faschistlikult kätt tõstsid. Kõik see ei aidanud. Merele minnes haigestusid ka uued mehed. Suure nälja ja raske tööga jäin ka mina haigeks. Gibraltari jõudes, olime kõik haiged ja nõudsime arsti laewale toomist. Kapten aga wilistas meie nõudmiste peale. Kurnaja loogika oli järgmine: kes näljatoiduga raskele orjusele wastu ei suuda panna, see pole weel haige, waid nõrk. Nõrkadele aga pole arsti waja. Sõitsime uuesti merele. Aur kõikus kõigest 150 ümber. Kõik pragamised ja kuraasitamised ei aidanud. Mehed lihtsalt ei jäksanud intensiivsemalt töötada. Ühiselt nõuti toidunormi tõstmist. Lõpuks ei aidanud „härradel“ muud, kui olid sunnitud weidi toidulisa andma. Kuigi seda oli wähe, siiski oli see ühise nõudmise wõit.

Minu mahatulemist kiirustas weel üks sündmus, mis asetas mu wastuhakkajate nimekirja. Ühel päewal, kui wahti läksin,

hõikas kabu mu sillale. Ise wihane ja turris, kåratab: „Miks teie mind Ungari moodi kåratõstmisega ei terwita?“ — „Mu nälginud käsi ei tõuse nii kõrgele“, wastan. Selle peale läks lahti ungari keelne sõim, millest ma muidugi midagi aru ei saanud.

Igatahes aga kergendas see minu mahamaksu Antwerpenis. Kuid ka siin ei jätud nõõkimata. Nelja haiguse päewa eest mulle pennigi ei maksetud. Tee mis tahad, konsul ka wedu ei wõta.

Olgu see eesti merimeestele hoiatuseks, et nad endile sarnast priinäljutamist kaõela ei telli, nagu on Ungari „hõimudel“. Kindlad toitwad normid ja meeste kontrolli õigus toilitustamise üle, ainult see kindlustab küllaldase, rahuloldawa laewatoidu.

Nii lõpetab sõber jutustuse.

K. K.

Kaubawagunis

Wagunis tühjas ma lõdisen,
kõrwal mul tükike leiba.
Tuul puhub kõledalt wingudes,
kolistab hookaup luukides.

Igakord wõpatan, kuulatan —
praowahelt waatama upitan:
Kas ei waritse kumminuut?
Kas ei tähenda see wanglat uut?

Tänawal põriseb trummidekoor,
kuulda faschistlikku marssi.
Trambib pruunsärkide relwastud trupp
lehwiwa haakristi järel.

Tööline, nälgi ja waimustu se'st!
Rõõmustu kurnaja wõimust!
Ei iial! — See haakrist on jõe
orjussümbol,
meil iket ja ahelaid neeb!

Üksainus töörahwal maailmas on hüüd:
Kael murda faschismil, kogu kurnajassool!
Maha Pätsi ja Hitleri surwe, terror!
Wõim töörahwa poegade kätte!

Ma töötu ja kodutu wagunist,
nüüd wõitlusrindesse astun.
Jõud ühine kaswab ja kindluneb wõit —
Sotsialism — meie tulewik helge!

P. P.

Hamburgis 15. 10. 34 a.

Jätame kodanluse allweepaadid kuiwale!

Konsuli „härra“ kannukseid teenimas

Astusin mõniaeg tagasi passi uuendamiseks Rotterdami eesti konsulaati. „Kõige wabama wabariigi“ wõimu esitaja wõttis mind algul üsna külmalt ja upsakalt wastu. Kui ta aga oli hoolega läbi uurinud kõik tagaotsitawate- ja mustad nimekirjad ja mind sealt mitte leidnud, siis muutus mehe olemine järsku muhedaks ja otse kaupmehelik naeratus ilmus näole. Warsti oli mul selge ka selle põhjus. Konsuli „härra“ tahtis minu teenitud higiwaewast Eesti kurnajate walitsuse sõjajõudude toetamiseks pennisi korjata. Kõrtsipapaliku lipitsemisega pistis ta korjanduslehe nina alla: „Noh, annetage ka allweelaewade jaoks!“. Ta arwas tõesti, et kui mees mustas nimekirjas ei seisa ja pike-maajalisest laewateenistusest tulnud, et siis anina kergesti õnge läheb. Kuid seekord eksis konsuli „härra“ põhjalikult. Mul oli selge, mis jaoks neid allweepaate ükskord tarwitama hakatakse, Ma teadsin, et need-samad konsulid, kel muidu tööta merimeeste jaoks kunagi mingisugust abi ega toetust ei ole, waid „Eesti wabariigi nimel“ neid dokki hüpata käsiwad (Antwerpeni konsul), mitte

sellepärast meie pennisi ei ihalda, et nende eest töörahwa olukorda parandada, waid selleks, et kurnamiswõimu sõjatehnikat täiendada, millega ükskord ühises frondis N. Liidu kallale tungida ja ka eesti töörahwast weri- ssesse wennatapmise sõjamõllu kiskuda. Selle- pärast oli minu wastus selleks annetuste korrajale konsulile kindlalt eitaw. See muutis „wõimu“ näo paugupealt sedawõrd tõsiseks, et ta wihaselt põrnitsedes minuga jutuaaja- mise katkestas ja tagasi oma toolile sibas. „Noh, istu aga istu peale“, mõtlen endamisi, — „ega need allweepaadid su tooli igawesti ikka kaitseda suuda!“.

Eesti merimehed! Ärgu olgu meil ühtki senti kodanluse sõjatehnika toetamiseks ise- endi wastu! Ärgu leidugu meie hulgas meest, kel kiheleks näljapalga weeringud niiwõrd taskus, et ta peab need tingimata klassiwaen- lasele läbilöömiseks wiskama. Meie ei tohi unustada, et kindralid ja „ministrihärrad“ wana sõjalaewastiku müümisel üle 3 miljoni rahwa raha ärarawastasid ja et riigikohus nad selles weel „õigeks“ mõistis. Need suur- härrad, kellele „kõrge senat“ rahwa waras- tamise seadusliku õiguse annab, kasutawad uued korjandussummad ainult oma tasku ja kogu kurnamisekorra kindlustamise huwides ära.

Ats.

Laewaparunid läksid kondi kallal kiskuma

Nõukogude Liidu wastu sihitud
metsaweo trust lagunenu.

Pole see ju ammu, kui ajakirjandus kõwasti lokku löi Baltimere metsaweo trustiga. Roots- laewaparunid olewat wäga õilsa mõtte leid- nud, kuidas tõsta metsaweo hindu Balti ja Walgel meredel. Nad olewat asutanud rah- wuswahelise trusti — „Noor wood Compag- ny“, mis tahtwat kõiki Balti ja Walgel mere- del sõitwate laewade omanikke ühte trusti koondada, kes siis äraütleksid madalamate hindadega metsaweo kui trusti hinnad. Asi olewat sedawõrd suurejooneline, otse soliid- ne, et kindlustawat weowõime tõstmist seni- selt 550,000 standardtilt — 83,000 standard- tile. Eesti laewaparunitest ühinesid mitmed

selle „tulusa ettwõttega“, nagu Bergmann, Käsmu laewaomanikud jne.

See oli asja awalik külg. Kuid juba algu- sest peale oli selge, et trusti asutamine pole- gi nii wäga „süütu“ äriline ettewõte, waid, et telgitagustes seda sammu ettewalmistati kui hoobiandmist N. Liidu metsaweo. Trusti organiseerimise seljataga seisid tuntud rah- wuswahelised nõukogudewastased elemendid ja kapitalistlikkude maade metsadega an- geldajad, kes sellega tahtsid nõukogude wä- liskaubandust metsaweo alal halwata ja teda rahwuswaheliselt metsaturult wäljatõrjuda. See oleks ühtlasi olnud üks lüli poliitilisest Nõukogude Liidu wastases pealetungist.

Kahjuks aga warises see kontrrewolutsio- näärde suurejooneliselt kawatsetud kalla- letung N. Lüdule haledalt kokku. Saagiah- nitsejate endi wastuolud on niiwõrd suured, et ühine wäerind Nõukogude Liidu wastu, omawahelise kisklemise tõttu surnult sündis. Nimelt, sel ajal, kui eesti laewaomanikud weel suure õhinaga Noor wood Compagny Eesti grupi juhatust walisid, saatis daani laewaomanikkude grupi juhatuse oma liikme- tele „wäga salajase“ teadaande, et nemad trustiga koostötama ei hakka ja soowitawad oma liikmetel sellest wäljajäada. Põhjendu- seks tuuakse ette asjaolu, et sel ajal, kui ne- mad trusti asutawad, wõtawad hollandi, kree- ka, itaalia, inglise jt. maade laewaomanikud nende eest weod ära. Juba olewatki k. a. ni- metatud lippude all sõitwate laewade arw Baltimere metsaweos tõusnud, ja polewat vähematki lootust neid trusti kaastõmmata.

Sellepärast olewat trustis olemine neile ainult kahjuks.

Äraütlemine ise tehti aga nii salaja, et teiste maade laewaparuneid, vähemalt esial- gu, weel mitte trustist wälja ehmata, waid mõnd aega weel sellega ninapidi wedada.

Muidugi olid ka eesti laewaparunid neiks anideks, keda trusti maskeraadiga weidi lohistati.

Nüüd aga tuleb selle nõukogudewastase ettewõtte täielikku kokkuwarisemist faktina wõtta.

Kas ei tõenda see jälle kord, kui õige on rewolutsiooniliste marksistide seisukoht, kes kinnitawad, et rahwuswaheliste trustide ja kartellidega ei suuda kurnajad mädanenud kapitalismi päästa, waid, et kapitalistide omawahlised saagiwastolud ka nende katsete puhul ühist „päästetööd“ takistawad.

KURNAJATE KÜÜSIS

3

Poisid on koguaeg sügawamas saalinurgas hirmuga põlastawat lahitali pealtwaadanud, nad on äärmiselt kokkunud, kuidas inimesi loomadeks alandatakse, kuidas nende väärtus ja enesetunne hirwitades jalgealla tallatakse. Kuid nii palju on neil selge, et möödapäasmatut karikat on tarwis niisama mehiselt tühjendada kui tegi seda norakas. Sellepärast sammub esiteks Wolli, siis Ewald, oma nooruse peale waatamata, wapralt kannatades ja enese üle walitsedes kadalipu ridade wahelt läbi. Ka mustad on mitmetunnilise timukatöö järele kõwasti wäsinud ja ei tunne enam erilist lõbu waikivate poiste põhjalikumast nüpeldamisest. Sellepärast on kadalipu lõppu jõudes nende seljad küll siniseks ja punaseks worbitud, kuid weremaraskit on wõrdlemisi wähe.

Magamisruum oli sel ööl päris waikne, keegi ei kõhatanudki. Wahetewahel ainult laskis üks ja teine walust hoigawa ohke kuuldawale.

Kurnajate klass oli rahwuslise wihawaenu õhutamise wilja lõiganud. Tööorjad, kes oleks pidanud kokkuhoidma, kurnajate wastu ühinema, olid omawahel rahwuslisi arweid hakanud õiendama ja sellega timukatele põhjuse annud enda weristamiseks ja metsikumaks mahasurumiseks.

See oli ainult wäike lüli sellest häbematus „rahwusliku uhkuse“ kasutamisest, millega kapitalistid kogu maailmas töörahwast kilustawad ja orjastawad.

Saatuslik pööre.

Järgmisel hommikul peale kadalippu sõitis suur wärwitud autobuss kolonii hoowi. Kaks wastiku näoga paksmagu astusid sõiduriistast wälja ja siirdusid kontori.

Warsti komandati kõik wälismaalased-kolonistid hoowi riwisse.

Selgus, et kolonii juhatus oli otsustanud „administratiiwsetes huwides“, weel enam küll tulu saamise tagamõttel, saata osa wälismaalasi söekaewandusse. Kaks kōwa kübaras härrat, nende tulewased peremehed, lugesid nüüd riwis seisjatele ette nende uued kohustused ja töötingimused. Kõik sõidukulud maksetawat kinni, kaewanduses saawat söögi, korteri, tööriided. Kuid mehed ei tohi

enne kuhugi minna, kuni nende wõlad tasa. Iga üleastumise wõi korra rikkumise puhul jällegi wali karistus, politsei, kohus, weel kangem kolonii karistus kui seni.

„Orjakaupmehed!“ — Sosistab keegi.

„Lääne Euroopas weel 20. sajandil orjapidamine!“ — hüüab poolwaljult ungarlane.

Kui aga küsitakse meestelt, kes nende tingimustega nõus, siis walitseb waikus — keegi ei ütle otsekohe ära. Tähendab — „kõik nõus“. Need olid winged tuuled wabaduse rüpest ja kuigi meestel wäga hästi oli teada, mis see söekawanduse töö tähendab, ei lasknud hellitawad lootused wabaduse wäikeselgei laienemisele, tagasilükata rasket tööorjusepõlwe kaewanduses.

Warsti on kõigile lahkujatele teenitud frangikesed ja oma riideräbalad kätte antud ning algab sõit autobussil uude elukohta.

Hilja õhtuks jõutakse Charlroisse, suurde mäetööstuse linna. Neile eriti walmis tellitud trammiwagunites sõidutakse nad kõigepealt kaewanduse restoraani, kus mehed nälja ja suitsuhimu kustutamiseks pea kõik oma koloniis teenitud frangid korrapealt ära kulutawad. Siit jätkatakse juhi saatel jalgsi anekarjas teed elukorterite juure.

Teel ümberringi hingemattew suits ja tolm, wabrikute müra ja põlwini ulataw pori. Kõrged hõõguwad mäed sarnanewad wulkaanidele.

Lõpuks ometi uues kodus, nn. kantiinis. See on hall kasarmu taoline hoone, mille paks sõetolm ja mustus nii seest kui wäljast halliks wärwinud. Suures söögisaalis, kuhu kõigepealt siirdutakse, istuwad pikkade laudade taga tolmused mehed, suurte siniste armidega kätel ja näol. Mõned neist mängiwad kaarte, teised norutawad niisama omaette, oodates õhtusööki, mis suurel pliidil kahes hiigla katlas parajasti aurab.

Ei saagi uustulnukid kaua ringiwaadata, kui tulewad kokad, tõstawad supilortsi anumatesse ja wiskawad õhukeste leiwaloigetega hooletult lauale. Nagu nälginud waresed langeb mass armutult supi kallale. Kokkadel on suur tegemine, et kõigi tahtmist täita. „Leiba!“ Suppi!“ Leiba!“ „Suppi!“ karjuwad näljased üksteise wõidu. Lõpuks on mõlemad supikatlad tühjad, kuid nõudmised pole kau-

geltki rahuldatud. Kokkadel ei jää muud nõu, kui lohutada mehi järgmisel hommikul niisuguse kõhutäie andmisega, et keegi enam käia ei jäksa.

Wolli ja Ewald kui nõrgemad, ei saanud küll supilahingus täit näljakustutust, kuid ometi oli meeoleolu lootusrikkam ja ühe kõrwalisema laua äärde kohta wõttes, arutati omawahel, kuidas küll mäetöö wäljanäeb ja kas siit kuidagi päris wabaks ei saa.

Äkki, kostab üllatuseks puht eesti keeles laul: „Küll meri on sügaw, waat' Baltik okean, kus walaskalad näitawad keelt“.....

„Eestlased!“ — hüüab Ewald rõõmuga.

Ja sõnalausumata tõusewad poisid kohalt ning sammuwad lauluhäälesihis süguwendi otsima. Selgub, et need on kaks töölt tulnud purjus saatuskaaslast, kellest ühel poolpalet werega kaetud. Nad kallistawad ja karwustawad üksteist wastamisi ning trallitawad jalgedel waarudes tuntud merimeeste lööklaule.

Kokkusattujad on kõik üllatunud ja läheb jalamaid elawaks wastastikku küsimusteks ja pärimisteks. Poisid, kui hiljem Eestist tulnud, peawad üksikasjadeni seletama, kuidas nüüd kodumaal elatakse, missugused palga ja töötingimused, kas Päts wõi Tõnisson pukis jne.

Werise palega mees wiskab waele mõne naljapala, jutustades näiteks, kuidas lodja kapten Pitka triikrauaga Krasnaja Gorka all käinud ja sõduritel kolmetollilisse suurtükki kuuetollilisi kuule käskinud wirutada jne.

Suurt sõprust aga esialgu ei jõuta mees-tega sõlmida, sest kumbki on tööst nii wäsinud ja pealegi kôwa auru all, et warsti uniselt koikusse kaowad.

Selgus, et see oli kaewanduse juhatause orjastamise kawalus, anda mees-tele nii palju alkoholi kui need wõtawad, et sellega nende wõlad kunagi tasateenitud ei saaks.

Ka poisid nihkusid „magamissaali“, kus lagunenud raudwooditest täiskiilutud ruumis mustadel madratsitel, tolmuste tööpintsakute all norskasid kôwerasse tõmbunult wäsinud sunnitöölised.

Järgmisel hommikul wara kihutatakse poisid ühes teiste mees-tega maast üles, olgugi, et lutikate leegionid ei lasknud, pea kogu öö magada. Tükk paberisse mässitud leiba ja plekknõuga wiha kohwi kaasa ja algab reis kaewandusse. Päralt jõudes antakse igäühele plekknõu kätte, mis järgmise ukse juures lambi wastu ringiwahetatakse. Kõik läheb esi-
(8)

algu libedasti, ainult töökohtadele jaotamisel, poiste suuremaks ehmatus-eks, lahutatakse nad üksteisest ära, saadetakse kumbki ise töökohta. Küll protesteriwad ja nõuawad nad emakeeles ühte jätmist, kuid seda ei pane keegi tähele. See oli suur löök poistele, keda kauaaegne sõprus ja ühiskannatamine oli tugewasti üksteise külge liitnud. See oli löök, mil oli saatulik tähendus mõni tund hiljem.

Liftiga lõppjaama sõites, argnewad grupid käikude järgi üksteisest. Wolli läheb poolroomates madalat käiku mööda oma grupisabas hulk aega enne kui töökohta jõuab. 75 cmm kõrgusest käigust käsitakse tal süsa alla ajama hakata. Töötamise asend on sedawõrd kitsas, et tal järjest kiwinukkidest kinnihaarates tuleb ülespoole ronida. Käed on maraskil ja werised, põlwed on ronimisest lõhki ja walutawad, kuumus ja õhupuudus tahawad hinge matta. Puhkamiseks wähematki aega ei anta. Surmani wäsinult haarab ta ühel kardetawal ronimisel järsku loomusunniliselt laepostist kinni, mis lage allakukkumise eest pidi hoidma. Post naksab ja tuleb wallale. Kubjas, kes lähedalt sündmust näinud, hüppab tuliwihasena juure, haarab poisil karwust kinni ja hakkab teda armutult rusikatega peksma. Wollil ärkab järsku mehesüda ja tugewa jalahoobiga tõukab ta ülekohtuse wägiwalla tarwitaja eemale. See annab kupjale uut hoogu ja põhjalikult wihastades, haarab ta maast suure sõekamaka ja wirutab sellega Wollile selga. Röögatades kukub ohwer maha ja jääb lamama.

Ainult mitmekordne kohwiga niisutamine toob ta niiwõrd meelemärkusele, et tööpäewa lõppedes suudab toibunult komberdada liftini.

Meel on täis kibedust ja wiha. Kadalipu haawad ja muhud pole saanud weel paranema hakatagi, kui juba uus põõn. Ainult see teadmine lohutab, et ülewal ootab sõber, kellele kõik seletada, jutustada tahab. Ehk koos leitakse ka pääsutee, kuidas siit põrgust wälja pääseda.

Lift, kuhu alaliselt kuskilt külma wett tilgub, jõuab aeglaselt ülesse. Ta nagu tahab meelega seesolijaid pikendada nägemast ülewal eesootawat julma pilti.

Lifti maapealsest platwormist weidikese eemal kôidab tähelpanu suur tööliste kobar, kes ühe keskoha ümber käsilahutades sebib. Uued tulijad tungiwad uudishimulikult ligemale. Wolli trügi longates aegamisi järele. Üle teiste õlade upitades awaneb talle õudne

pilt: Maas lamab hirmsasti ärapurustatud rinnakorwiga töölise korjus, must ja nõgine.

„Näe äratapsid kuradid su sõbra!“ Hüüab õlast kinni haarates Wollile eestlane, kellega eelmisel õhtul tuttavaks saadud.

Sõbra? On see võimalik?! Ja küünarnuk-kidega teed tehes, rõhub ta hirmuhigi otsa ees teistest läbi, otse korjuse juure. Tõsi! See tundmatuseni moonutatud, külm surnu-keha on — Ewald! See on eluta sõber, kellele ta weel mõne minuti eest oli kawatsenud rääkida kõik oma päewased kannatud, kellega tahtnud koos arutada wabadusse pääsemist kaewandusest.

Pimesad tunnelis oli kustunud lamp. Noor harjumata keeleoskamata poisikene oli ligi-newa waguni eest põigeldes komistanud ja nii kahe waguni wahela jäänud. Lõpp oli silmapilkne. Siin ta nüüd lamab kõigi oma unistuste ja õhulossidega. Unistustega, mis sisuliselt ei küüeninud kaugemale, kui saada töö d, saada kangeks merimeheks.

* * *

Liikumatul seisab Woll oma kaaslaste sur-nukeha juures. Wiimased wintutused on noo-red närwid nii tuimaks teinud, et ainukenegi pisar ei walgu silmist. Kuid see, mis sünnib ta sisemuses, on suurim pööre kogu ta elus. Tuhanded kiired mõtted wilksatawad nagu

wõidujooksul ta ajast läbi, nad peletawad leina ja meelekibeduse, mille leitsak tavaliselt uimastab mõistuse, nad toowad asemele sel-gejoonelise tärkawa klassiwiha.

Kas tõesti on see õigus, et sajad töölised, kelle kätewaewaga ülewal seisab kogu maailm, on ainult wäärtuseta sõnnik raha-meeste käes. Sõnnik, keda halastamata kur-natakse, peksetakse, tapetakse, keda selle-pärast wangi topitakse, et ta musklijõudu tarwis pole — et ta wälismaale julgeb tööd otsimä tulla. Kas pole see kapitalistide enda süü, nende enda poolt juhitud korra ja ma-janduse süü, et tööd pole, et kriis walitseb? Miks nuheldakse, miks kurnatakse siis selli-selt töölisi.

Ja Wollile meenub, et ta kunagi kuskilt töölisajakirja äärelt on lugenud kaht hüüd-sõna: „Kõigi maade töölised, ühinege!“ ja „Kaodata ei ole meil muud kui ahelad, aga wõita terwe maailm!“ Kas tõesti ei kao siis maailmast ülekohus, see töörahwa sõnnikuks pidamine, kui need sajad miljonid ühinewad, kui nad kurnamise ahelad murravad. Kas tõesti ei wõida siis töölised terwet maailma!

Kanderaamil ärakantawale sõbrala wiimast lahkumise pilku järel saates, wannub Woll astuda rewolutsioonäärde ridadesse wõitlusse kurnajate korra kukutamiseks.

P. K.

Jõuliselt kaswab rewolutsiooniline weetranspordi töölise ühiswõitlusrinde liikumine kogu maailmas

Ühiswõitlusrinde mõte wõidab Prantsusmaal

Prantsusmaal on weetranspordi töölise wõitlusjõudude ühendamisel suured tagajär-jed. Marseilles loodi ühisrinne ISH ja ITF kuuluwate merimeeste ühingute osakondade wahel, mille alusel tahetakse edasi arendada koostööd kummagi organisatsiooni täielikuks ühendamiseks. Ühiswäerinde teostamiseks kohtadel on hüüdsõnaks ühiste laewakomitee-de walimine. Wõitlusnõudena seisab päewa-korral uus kollektiivweping ja wõitlus sõja ja fashismihädaohu wastu. Juba on mitu osalist streiki ühiswõitlusrinde alusel edu-kalt läbiwiidud, eriti G. Transatlantique comp. laewadel.

Marseille ühiswäerinna komitee pööras ühtlasi ka teiste ITFi osakondade poole ame-tiühisuse ühtluse loomise ettepanekuga.

Ühiswäerinne on loodud samuti Bulognei, Roueni, Calais' ja teiste sadamatöölise re-formistlikkude ja rewolutsiooniliste osakon-dade wahel, kus kokkuleppe aluseks peaaasja-likult wõitluse organiseerimine, palgakõrgen-duse ja ületunnitasa tõstmise eest.

Suur wõit weetransporditöölise ühinemiseks Kanadas.

Suure wõidu saawutasid weetranspordi töölised oma organisatsioonide liitmise-ga

Kanadas. Aasta tagasi läks rewolutsioonilistel töölistel korda ühendada lahusolewaid sadamatöölise gruppe. Nüüd omakord ühendati 2 merimeeste ühingu ühiseks liiduks. Sellega ei ole aga jõudude ühendamise aktsioon veel peatuma jäänud. Kanada weetranspordi tööliste üldhääletusel otsustati läbiwiia omakord sadamatöölise ja merimeeste ühingute liitmine üheks suureks weetranspordi tööliste ühisorganisatsiooniks.

Hulkades on poolehoid tööliste ühiswäerina vastu niisuur, et ühinemise poolt hääletas terwelt 80 % osawõtjaist.

Ühendatud jõududega algasid Kanada seltsimehed wõitluse organiseerimist järgmiste nõudmiste eest:

- 1) 1929 a. palganormid
- 2) 8. tunniline tööpäew
- 3) Ületundide tasu tõstmine
- 4) Igas nädalas üks wabapäew.

Eesti seltsimehed, wõtke eeskujuga Kanada weetranspordi tööliste mehise sammust! Külastage Kanadasse sõites interklubi Vancouveris (305 Cambie St. Room 104).

Laewadel moodustatakse walwekomiteid.

Sõja ja fashismihädaohu vastu wõitlemise Maailma komitee üleskute peale on paljudel laewadel moodustatud walwekomiteed, kelle ülesandeks on sõjawarustusewedu takistada. Toome ära siinkohal ühe resolutsiooni, mis sel puhul wastuwõetud:

„Meie, briti laewa „Tacoma City“ ja norra laewa „Henrik Ibseni“ merimehed, wõtame heakskiites teatawaks Maailma komitee kirja ja toetame seal ettetoodud seisukohti kõigist südamest.

Waatamata ilmawaatelistele lahkuminekutele, meie moodustame oma laewadel ühiswäerinna grupid wõitluseks fashismi ja imperialistliku sõja vastu ja sõjawarustusewo takistamiseks.

Meie teame, et uus imperialistlik sõda rööwib palju enam ohwreid, suurendab palju enam wiletsust ja waesust töörahwa hulgas kui 1914—1918 a. sõda.

Et takistada uut weresauna, on tingimata tarwis, et kõik weetranspordi töölistel ja sadamatöölised ühiswäerinna looksid.

Elagu kõigi transporttöölise rahwuswaheline solidaarsus!“

Sarnaseid otsuseid on paljudes inglise, 20)

norra ja teiste maade laewades wastu wõetud.

Ka fashistliku Itaalia merimehed kōwendawad fronti.

Kuigi Mussolini äärmise waljusega tööliikumise on mahasurunud ja korporatiwse korra sisseseadmisega tahtis kaotada klassiwõitluse alusel seiswa ametiühisusliku liikumise, organiseeriwad itaalia seltsimehed oma rewolutsioonilisi ametiühisusi pōrandaall. Weetransporttöölistel on kaunis tugew pōrandaalne organisatsioon, kes annab wälja oma häälekandjaid ja püüab oma tööd kanda pōrandapealsetesse fashistlikkudesse organisatsioonidesse. Et selle liikumise wõitluseüleskutsed ja nõuded on kogu weetransporttöölise asi, siis tuleb ette wahel wäga üllatawaid tagajärgi, kus mitte üksi fashistlikud töölistel punaste opositsionäärilise wäljaastumise ega ühine, waid isegi wäiksemaid fashistlikke kohapealseid juhte sunniwad kaasatulema. Nii juhtus hiljuti Genuas, kus sadamatöölised, waatamata streigikeelule ühiselt streikima hakkasid ja ühe „juhi“ Pacchioni ka sundisid kaasatulema. Pärast muidugi sai Pacchioni mustasärgimeestel jalaga tagumikku ja lendas omalt kohalt. Kuid töölistel olid oma huwide kaitsemisel näidanud üllatamapanewat üksmeelt.

Samasugune olukord on ka laewadel. Ka siin kaswab rahulolematus ja kōweneb poolehoid rewolutsioonilise liikumisele. Toome siinkohal ühe wäljawõtte itaalia merimehe kirjast, mis awaldatud nende pōrandaaluses häälekandjas „Film“. Kiri on järgmine: „Uue üldise palkade alandamise puhul, hakkawad isegi, kõige mahajäänumad meie hulgast arusaama, et nii see enam edasi minna ei wõi. Ülele, kui komandant meid kokku ajas, et teatada uuest äraneeatud paltarööwimisest, hakkas ta, kui fashist kunagi, kiidulaulu puhuma Mussolinile. See aga oli signaaliks pea kogu meeskonna awaliku protestipuhangule. Kisa, hüüded ja wilistamine matsid komandandi hääle ja mees nähes, et siin asi tõsiseks wõib minna, kadus oma katusisse Ma kinnitan, et praegusel käärimisel ajajärgul meie elame üle palju suurema tähendusega epooki kui 1920 a.....“

Kas ei tõenda see, et terroriga ei häwita Mussolini ega teised fashistlikud diktaatorid rewolutsioonilist tööliikumist. See kaswab ja tugewneb nagu maawärisemise jõud, mis parajal ajal tegewusse astub.

Esimene E. Merimeeste Ühingu peakoosolek

Wärskelt registreeritud kütjate ja dekimeeste üldühing — Eesti Merimeeste ühing pidas 31. märtsil oma esimest peakoosolekut.

Koosolekul laiaulatuslikumaid küsimusi päewakorrale ei wõetud — peale walimiste. Uude juhatusse waliti: Waldson, Murd, Tamm, Scher ja Bernstein. Rewisjoni komisjoni: Bersmann, Liikane ja Tamm. Merimeeste kodu rew. komisjoni waliti: Luht, Bersmann, Kuusik.

Uue ühingu liikmemaksuks määrati 4 krooni aastas, mida wõib ka jaoks tasuda. Üldse on ühingu ühinemisel umbes 650 liiget, neist 300 end. Kütjate ühingu liikmeid ja 350 dekimeeste ühingu liikmeid.

Jääb üle soovida, et kõik madrused ja kütjad uue ühingu liikmeks astuksid ja aktiivselt tegewusest osawõtaksid ning hoolega walwaksid, et ühingu juhatus klassiteadliku walwsusega merimeeste huwide kaittsel seisaks.

Mehaanikute ühing surmaunes

Aasta tagasi tõtsid Mehaanikute ühingu liikmed palgatõstmise küsimuse üles, kuid seni pole juhatus palgatõstmise nõudmisega otsustawalt väljaastunud. Küll aga korraldas ta laewades väga isääraliku ja üksikasjaliku ankeet-hääletuse meeste waadete teadasaamiseks palgaolude kohta, mille eesmärk näis küll olewat rohkem laewaomanikkudele ja poliitilisele politseile andmeid koguda kui palgawõitluse korraldamine. — Sest senini pole hääletuse tagajärgedest mingisuguseid järeldusi tehtud ega neid isegi liikmetele teatawaks tehtud.

Üldse on ühing wiimasel ajal warjusurmas, ei pea koosolekuid ega informeerii oma liikmeid laewades. Suureks weaks on muidugi see, et ühingu juhatusse poetawad enamasti ikka kroonu laewade ja jäälohkujate mehaanikud, kelle kaubalaewastiku mehaaniku palgahuwid sugugi südame ligi ei seisa.

Tegelikudel mehaanikudel on waja rohkem aktiivsust ja tähelpanu pöörata oma ühingu juhatusse koosseisule. Palgawõitluse küsimus on tarwis koos meeskonna organisatsioonidega uuesti päewakorrale wõtta.

Mehaanik.

Jälle uppus üks meriproletaarlane

Biskaja lahes, Hispaania ranniku lähedal, uppus aurik „Minna“ kajutiteenija H. Jürgenson. Sõidu ajal on ta üle parda kukkunud ja peale ühekordse weepeale tuleku päästmatult märga hauda wajunud.

Isesugune Kåo Jaan

Jaan Kågu wõitis omal ajal teatud „populaar-suse“ just sellega, et teda pisut napakamaks kujutati kui on harilik kodanik. Selle tolawan-kaga teenisid kodanlised suleriütliid ilusa kopika ja aitasid leiwaisadel totaka naljadega rahwast pimestada ja asjade õigest mõistmisest kõrwale juhtida.

Nüüd leidub sarnaseid tagamõttega tolawanka mængijaid ka merimeeste hulgas. Üks sarnane eksemplaar on „Ellindi“ w/m Taawel. Kui laew on kai küljes ja Taaweli terwis korras, siis pole kangemat ega targemat merimeest kui „hårra Taawel“. Siis on tal jõudu ja tarkust niipalju, et kõik maailma küsimused on ta käes nagu wedel pudru. Eriti on ta „kodus“ N. Liidu probleemidega. Seal walitsewat komissaride klass (!), igapäew surewat inimesi nõlga nagu kärpseid — 500 iga 1000 kohta jne. Ainukene hea aeg oluwat õndsas tsaar Nikolai Aleksandrowitschi aeg, mis pea jälle tagasi tulewat ja ka Eestimaal õnnistu-seks saawat. Sarnast wene walgekaartlaste kontrrewolutsioonilist loba korutab Taawel kuude kaupa, nii et kaastöölised juba kõrwad sitawett jooksewad. Kõigil on arwamine, et Taawel seda Kågu wiskab sihikindla tagamõttega, et kaastöölised arwamist kuuldasaada, mille eest talle teatud salapärasest asutusest hästi maksetakse.

Tõõ juures on aga see kõikwõimne kangelane üksainus wiletsusehunnik. Kui meri wåhe lainetab jääb ja korralikult merehåigeks. Rooliratta juure lastakse teda ainult siis, kui maa juba silmist kaduma hakkab. Kui ta hukkunud „Stellal“ puusepana sõitis, siis kohustati teda töö jaoks ise puumaterjali muretsema, mida ta laewa laadungist wõttis wõi sadamast kailt warastas. Mehel ei olnud niipalju julgust, et administrat-siooni käest puumaterjali nõuda.

Kõige halwem on see, et ta kaastööliste arwel püüab profiiti lüüa.

Taburett.

Toimetuse poolt

Meil on andmeid, et Taawel pole sugugi süütu Kåo Jaan, waid kõige räpasem poliitilise politsei nuhk, kes meeste kohta andmeid annab ja seletab, missugune mees „nuriseja“, kes mida räägib ja kus käib Sellepärast tuleb Taaweliga ümberkäia kui marutõbise koeraga, kel pole aset ausate proletaarlaste hulgas.

Üks laewaost järgneb teisele

Kåeolewal kewadel on laewaomanikkudel otse palawik uute laewade ostmisega. Eelmises „Majaka“ numbris tõime åra 7 ostu juhust. Nüüd tulewad teated weel 3 laewa ostmisest. Nimelt, on kapten Lepp ostnud 3000 tonnise mootorlaewa 180 000 Krooni eest. Teiseks on Bergmann ja kol ostmisel aurik, mille suurus 2850 Dw tonni. Ka Kåsmu laewaomanikkudel on käsil weel ühe uue auriku ostmine.

Järeldused sellest oskawad merimehed isegi teha.

REKLAAMIKESKUS
TÄ

Merimehed! Jälgige hoolega interklubide aadresse!

Ärge jätke külastamata sadamasse jõudes interklubisid!

Interklubid on rahvusvahelised merimeeste proletaarsed
kodud. Sealt saate ka eestikeelset töölikirjandust.

Daanis:

Kopenhagen — Gothersgade 15, 1.
Esbjerg — Borgergade 60.
Aalborg — Kattevad 28.

Hollandis:

Rotterdam — 7a Willemskade.
Amsterdam — I. S. Schilp, Raamgracht 37 huis.

Norras:

Bergen — Halvdan Kjerulfsgt. 8, 2.
Oslo — Rødfyldegaten 12, 2.
Tromsø — Vestergaten 22.
Haugesund — St. Strandgt. 103.

Rootsis:

Stockholm — Brunnsgränd 4 ½ Tr.
Stugsund — Skeppsgatan 6.
Gävle — Trädgårdsgatan 3.
Sundsvall — Skepparegt. 23.
Malmö — Ysak Slaktaregt. 3, 1.
Göteborg — Café Verdandi, Husargatan 19.
Hälsingborg — Gustav Adolfsgatan, „Arbetar-klubben“.

Island:

Reykjavik — Skolavördustig 12.

Ameerikas:

New York — 140, Broad Street.
Philadelphia — 312, So. 2nd. St.
Baltimore — 720, So. Broadway.
New Orleans — 239, Decatur St.
San Francisco — 437, Market St.
Boston — 382 Commercial Str. Boston.
Houston, Tex. — 1206—75th Str.
Norfolk, Va. — 553 Church Street.
Portland — 217 Davis Str.
San Pedro, Cal. — 212 W.6th Str.
Seattle, Wash. — 94, West Main Street.
Tacoma, Wash. — 105—9th Street.
St. Louis, Mis. — 1229 N. Leonard St.

Kanadas:

Vancouver — 305 Combie St. Room 104.
Vancouver — ja teine — 47 Powel str.

Prantsusmaal:

Strasbourg — 66 Faubourg de Saverne.
Dunkuerque — 9 Rue de l'Ecluse des Bergues
Salle l'Avenir.
Marseille — 2 Place de l'Observance.

Ilris:

Belfast — 122 North Street (Anlaufstelle).

Helweetsias:

Basel — Untere Rebgasse 24, 3. H. T. L.-Union
(Anlaufstelle).

Belgias:

Antwerpen — Huis der Zeelieden, Brouwers
Straat 29.
Gent — Windmolenstraat 6.

Nõukogude Liidus:

Arhangelsk — Nabereshnaja 55.
Batumi — Schmidt uul. 12.
Fedoosia.
Herson.
Leningrad — Ogorodnikowi prosp. 15.
Mariupol (Kajutenko — Komsomolskaja uul.
443.
Nikolajew.
Noworossisk — Gornaja uulits 7.
Odessa — Lastoshkjna 2.
Poti.
St. Soroka — Klub Lessozawoda, Murmanski
raudtee.
Wladiwostok — Lenini uul. 48.
Tuapse — Portkomwod.
Murmansk — Portkomwod.
Eisk.

Merimehed ja sadamatöölised!

Saatke „Majakale“ kaastööd ja sõnumeid! Kirjutage oma palga ja töötingimustest, laewaomanikkude ülekohtust kurnamisest ja kõigist, mis puutub weetranspordi tööliste olukorda ning wõitlusse. Tellige „Majakat“, lugege ise ja andke seltsimeestele edasi!

„Majaka“ aadress: Holland, Rotterdam, 7 a Willemskade 7 a.

The Estonian sect. of ISH „Majakas“

Abitalitus: New York, 27—29 W. 115th., U. S. Amerika. „Majaka“ abit.

EESTI

RAHVUSRAAMATUKOOGU

AR